

Standardi 4.2

Valvottavan vakavaraisuuden hallinta

Määräykset ja ohjeet

RAHOITUSTARKASTUS
FINANSINSPEKTIONEN
FINANCIAL SUPERVISION

SISÄLLYSLUETTELO

1	Soveltaminen	4
2	Tavoitteet	9
3	Kansainvälinen viitekehys	11
4	Normiperusta	12
5	Vakavaraisuuden hallinnan lähtökohdat	14
5.1	Vakavaraisuuden kokonaisarvion suhde vakavaraisuuden pilari 1 vähimmäisvaatimukseen	14
5.2	Vakavaraisuuden hallinta osana luotettavaa hallintoa	16
6	Vakavaraisuuden hallinnan järjestäminen	17
6.1	Vaatimus valvottavan vakavaraisuuden hallinnan järjestämisestä	17
6.2	Vakavaraisuuden hallinta valvottavan prosessina	18
6.3	Johdon vastuu vakavaraisuuden hallinnan järjestämisestä	19
6.4	Vakavaraisuuden hallinta osana valvottavan johtamista ja päätöksentekoa	21
6.5	Vakavaraisuuden hallinnan riippumaton ja säännöllinen arviointi	22
6.6	Riskit vakavaraisuuden hallinnan lähtökohtana	22
6.7	Vakavaraisuuden hallinnan kokonaisvaltaisuus	23
6.7.1	<i>Pilari 1 -laskennassa osittain huomioidut riskit</i>	24
6.7.2	<i>Pilari 1 ulkopuolella olevat riskit</i>	28
6.7.3	<i>Ulkoisen toimintaympäristön riskit</i>	32

6.7.4	<i>Yhteenveto stressitestien käytöstä vakavaraisuuden hallinnassa</i>	33
6.8	Ennakoiva vakavaraisuuden hallinta	35
6.9	Riskiperusteisen pääomatarpeen arvioinnin lähtökohdat	36
6.10	Pienten valvottavien riskiperusteinen pääomatarpeen arviointi	37
6.11	Suuren valvottavan riskiperusteinen pääoman-tarpeen arviointi	38
6.11.1	<i>Kvantitatiivisten mallien käyttö</i>	40
6.12	Tulosten perusteltavuus	41
7	Sijoituspalveluyritysten vakavaraisuus hallinnan erityispiirteitä	42
8	Siirtymäsäännös	44
9	Rahoitustarkastukselle vakavaraisuudenhallinnasta toimitettavat tiedot	45
10	Määritelmät	46
11	Lisätiedot	49
12	Liite: Lyhyesti valvojan arviointiprosessista	50

1 SOVELTAMINEN

Standardin soveltamisalaan kuuluvat valvottavat

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(1) Tätä standardia sovelletaan seuraaviin Rahoitustarkastuksesta annetun lain (587/2003) 5 §:n tarkoittamiin valvottaviin:

- luottolaitokset
- sijoituspalveluyritykset
- rahastoyhtiöt, jotka harjoittavat sijoitusrahastolain (48 /1999) 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua toimintaa (omaisuudenhoitoa harjoittavat rahastoyhtiöt)
- osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetussa laissa (1504/2001) tarkoitettu osuuspankkien yhteenliittymä ja keskusyhteisö

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(2) Jäljempänä tässä standardissa käytetään yleisnimitystä valvottava kaikista standardin soveltamisalaan kuuluvista yhteisöistä.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(3) Valvottavaryhmällä tarkoitetaan tässä standardissa konsernia, jota valvotaan konsolidoidusti sekä osuuspankkien yhteenliittymää.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(4) Jäljempänä tässä standardissa nimikkeellä rahastoyhtiö tarkoitetaan omaisuudenhoitoa harjoittavia rahastoyhtiöitä.

Standardin soveltaminen yksittäisen valvottavan vakavaraisuuden hallinnassa

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(5) Tämän standardin vakavaraisuuden hallintaa koskevia määräyksiä sovelletaan yksittäisen valvottavan tasolla seuraaviin valvottaviin:

- luottolaitokset
- sijoituspalveluyritykset
- rahastoyhtiöt

Standardin soveltaminen konsolidoidussa vakavaraisuuden hallinnassa

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(6) Luottolaitoksen konsolidointiryhmällä tarkoitetaan luottolaitoslain mukaista konsernia, jonka muodostavat konsernin emoyritys, joka on luottolaitos tai ulkomainen luottolaitos, tällaisen luottolaitoksen emoyrityksenä oleva muu omistusyhteisö kuin sijoituspalveluyritys (*konsolidointiryhmän emoyritys*) sekä emoyrityksen tytäryritykset, jotka ovat luottolaitoksia tai ulkomaisia luottolaitoksia, rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä (*konsolidointiryhmän tytäryritys*). Konsernilla, emoyrityksellä ja tytäryrityksellä tarkoitetaan kirjanpitolaisessa (1336/1997) tarkoitettua konsernia, emoyritystä ja tytäryritystä sekä niihin rinnastettavaa ulkomaista konsernia, emoyritystä ja tytäryritystä. *Suomalaisella konsolidointiryhmällä* tarkoitetaan konsolidointiryhmää, jonka emoyritys on suomalainen yhteisö. *Alakonsolidointiryhmällä* tarkoitetaan konsolidointiryhmää, jonka emoyrityksenä on konsolidointiryhmän emoyrityksen tytäryritys.

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(7) *Konsolidoidun vakavaraisuuden hallintaa* koskevia vaatimuksia sovelletaan lähtökohtaisesti kussakin konsolidointiryhmässä konsolidointiryhmän ylimpään suomalaiseen emoluottolaitokseen. Konsolidoidun vakavaraisuuden hallintaa koskevat vaatimukset eivät kuitenkaan pääsääntöisesti koske suomalaisen konsolidointiryhmän alakonsolidointiryhmän emoyrityksiä.

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(8) Konsolidoidun vakavaraisuuden hallintaa koskevat vaatimukset koskevat konsolidointiryhmän ylimpiä suomalaisia emoluottolaitoksia siten, kuin jäljempänä (9)-(10) kappaleissa todetaan. Suomalaisen konsolidointiryhmien alakonsolidointiryhmien emoyrityksiä konsolidoitua vakavaraisuuden hallintaa koskevat vaatimukset koskevat siten kuin jäljempänä (11) kappaleessa todetaan.

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(9) Seuraavien luottolaitosten on sovellettava standardin määräyksiä niiden konsolidoidun vakavaraisuuden hallinnassa (*konsolidoidun vakavaraisuuden hallintaa koskeva vaatimus*):

- a) luottolaitoksen, joka on konsolidointiryhmän emoyritys
- b) luottolaitoksen, jonka emoyrityksenä olevan omistusyhteisön kotipaikka on Suomessa ja joka on taseen loppusummaltaan suurin tällaisen omistusyhteisön tytärluottolaitoksista
- c) luottolaitoksen, jonka emoyrityksenä olevan omistusyhteisön kotipaikka on toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa (ETA-valtiossa) ja jonka osalta kumpikin seuraavista edellytyksistä täyttyy:
 - emoyrityksen kotivaltiossa ei ole konsolidointiryhmään kuuluvaa ulkomaista luottolaitosta
 - luottolaitoksen taseen loppusumma on suurempi kuin emoyrityksen minkään muun sellaisen tytärluottolaitoksen tai ulkomaisen tytärluottolaitoksen taseen loppusumma, jonka kotipaikka on ETA-

valtiossa

- d) luottolaitoksen, jos Rahoitustarkastus on sopinut konsolidointiryhmään kuuluvien ulkomaisten luottolaitosten valvonnasta vastaavien toisten ETA-valtioiden viranomaisten kanssa siitä, että Rahoitustarkastus toimii ulkomaisen luottolaitoksen konsolidoidusta valvonnasta vastaavana valvontavi-ranomaisena ja että konsolidoituun valvontaan sovelletaan Suomen lakia.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(10) Konsolidoidun vakavaraisuuden hallintaa koskeva vaatimus ei kuitenkaan koske luottolaitosta, joka on (9)-kappaleessa tarkoitetun luottolaitoksen tytäryritys tai suomalaisen omistusyhteisön muu kuin (9) kappaleessa tarkoitettu tytäryritys.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(11) Sen estämättä mitä (10) kappaleessa todetaan, konsolidoidun vakavaraisuuden hallintaa koskeva vaatimus koskee luottolaitosta, jonka tytär- tai omistusyhteisyhtiönä, tai jonka emoyrityksenä olevan omistusyhteisön tytär- tai omistusyhteisyhtiönä on vähintään yksi sellainen ulkomainen luottolaitos, sijoitusrahastolaissa tarkoitettuun rahastoyhtiöön rinnastettava ulkomainen yritys tai rahoituslaitos, joka sijaitsee Euroopan talusalueeseen kuulumattomassa valtiossa.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(12) Konsolidoidun vakavaraisuuden hallintaa koskeva vaatimus ei koske luottolaitosta, jos Rahoitustarkastus on sopinut muiden konsolidointiryhmään kuuluvien ulkomaisten luottolaitosten valvonnasta vastaavien viranomaisten kanssa siitä, että toisen ETA-valtion toimivaltainen viranomaisen vastaa luottolaitoksen konsolidoidusta valvonnasta.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(13) Konsolidoidun vakavaraisuuden hallintaa koskeva vaatimus koskee sijoituspalveluyrityksiä ja rahastoyhtiöitä vastaavasti kuin mitä (9) - (12) kappaleissa todetaan luottolaitosten osalta.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(14) Konsolidoidun vakavaraisuuden hallintaa koskeva vaatimus ei koske sijoituspalveluyritystä, jonka emoyritys on ETA-valtiossa toimiluvan saanut luottolaitos taikka tällaisessa valtiossa oleva omistusyhteisö, joka on samalla ETA-valtiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen emoyritys, edellyttäen, että luottolaitosta valvotaan sen konsolidoidun taloudellisen aseman perusteella.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(15) Mitä (14) kappaleessa todetaan sijoituspalveluyrityksestä, sovelletaan vastaavasti rahastoyhtiöön.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(16) Osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisön on sovellettava tämän standardin määräyksiä osuuspankkien yhteenliittymän vakavaraisuuden hallinnassa. Valvottavaryhmänä yhteenliittymään sovelletaan konsolidoidun vakavaraisuuden hallinnan säännöksiä. Tällöin yhteenliittymän keskusyhteisöön sovelletaan vastaavasti, mitä todetaan konsolidointiryhmän emoyrityksestä ja

yhteenliittymään kuuluvaan yhteisöön, mitä todetaan konsolidointiryhmään kuuluvista yrityksistä.

Standardin soveltaminen yksittäiseen valvottavaan konsolidointiryhmässä

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(17) Rahoitustarkastus voi myöntää konsolidointiryhmän emoyrityksen hakemuksesta luottolaitoksen konsolidointiryhmään kuuluvalla yksittäiselle luottolaitokselle luvan olla täyttämättä tämän standardin vaatimuksia yksittäisen luottolaitoksen tasolla. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että Rahoitustarkastus voi konsolidoidun vakavaraisuuden hallinnan perusteella vakuuttua seuraavista seikoista:

- omien varojen määrän ja laadun sisäiset tavoitteet on asetettu erikseen kullekin konsolidointiryhmään kuuluvalla yksittäiselle yritykselle liiketoiminnoittain tai muulla tarkoituksenmukaisella tavalla
- kunkin konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen riskit on kattavasti ja luotettavasti tunnistettu, arvioitu ja mitattu sekä yhdistelty luotettavasti konsolidointiryhmän emoyrityksen tasolle
- omien varojen jakaantuminen ryhmän sisällä yksittäisten yritysten kesken ottaa oikein huomioon kunkin valvottavan riskien määrän
- kunkin konsolidointiryhmään kuuluvan yksittäisen yrityksen hallinto sekä sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat riittävää suhteessa toiminnan luonteeseen, laajuuteen ja monimuotoisuuteen
- kukin yksittäinen yritys on sitoutunut konsernitasolla vahvistetun vakavaraisuuden hallintaprosessin edellyttämään toimintatapaan.

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(18) Rahoitustarkastus voi myöntää (17) kappaleessa tarkoitettun luvan osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvalla luottolaitokselle yhteenliittymän keskusyhteisön hakemuksesta. Luvan myöntämisen edellytyksiä arvioitaessa yhteenliittymän keskusyhteisöön sovelletaan vastaavasti, mitä kappaleessa (17) todetaan konsolidointiryhmän emoyrityksestä ja yhteenliittymään kuuluvaan yhteisöön, mitä mainitussa kappaleessa todetaan konsolidointiryhmään kuuluvista yrityksistä.

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(19) Mitä (17) kappaleessa todetaan luottolaitoksesta, sovelletaan vastaavasti myös sijoituspalveluyritykseen ja rahastoyhtiöön.

Suhteellisuusperiaate

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(20) Standardin soveltamisalaan kuuluvat yhteisöt poikkeavat toisistaan muun muassa organisaatorakenteen sekä toiminnan luonteen, laajuuden ja moni-

muotoisuuden suhteen. Siksi vakavaraisuuden riittävyyden arvioinnissa, vakavaraisuuden hallinnassa ja valvonnassa voi olla erilaisia käytännön ratkaisuja. Valvottavan tulee suhteuttaa tämän standardin mukaiset vakavaraisuuden hallinnan lähestymistavat, periaatteet ja menetelmät oman liiketoimintansa painopisteiden ja vaativuuden sekä riskiprofiilinsa erityispiirteiden mukaisesti. Tämä suhteellisuusperiaate korostuu erityisesti riskiperusteisen pääomatarpeen arviointiin käytetyissä menetelmissä.

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(21) Suhteellisuusperiaatteen konkretisoimiseksi Rahoitustarkastus käyttää tässä standardissa käsitteitä suuri valvottava ja pieni valvottava. Nämä käsitteet määritellään tämän standardin soveltamisen kannalta luvussa 10.

Standardin soveltaminen rahoitus- ja vakuutusryhmittymissä

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(22) Rahoitustarkastus suositaa, että myös rahoitusalanpainotteisten rahoitus- ja vakuutusryhmittymien emoyritykset järjestävät vakavaraisuuden hallintansa, osana luotettavaa hallintoa, tämän standardin yleisten periaatteiden mukaisesti.

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(23) Ryhmittymien vakavaraisuuden hallinnasta on säädetty yleisellä tasolla rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain (699/2004) 19 §:n 3 momentissa. Sen mukaan ryhmittymän johdossa olevan yrityksen on vahvistettava ryhmittymälle suunnitelma koko ryhmittymän vakavaraisuuden ylläpitämiseksi. Sektorikohtaiseen sääntelyyn sisältyvät määräykset siitä, ettei luottolaitos tai vakuutusyhtiö saa omassa toiminnassaan ottaa sellaista riskiä, josta aiheutuu olennaista vaaraa luottolaitoksen tai vakuutusyhtiön vakavaraisuudelle tai maksuvalmiudelle (konsolidoidulle vakavaraisuudelle tai maksuvalmiudelle).

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(24) Rahoitustarkastuksen standardit, jotka koskevat luotettavan hallinnon sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteita ja järjestämistä, koskevat myös rahoitusalanpainotteisten rahoitus- ja vakuutusryhmittymien emoyrityksiä. Tämän standardin mukaisen vakavaraisuuden hallinnan periaatteet liittyvät läheisesti luotettavan hallinnon periaatteisiin.

Siirtymäsäännökset

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(25) Standardin soveltamista koskevat siirtymäsäännökset sisältyvät lukuun 8.

2 TAVOITTEET

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(1) Basel II vakavaraisuussäätelyn ja -valvonnan kokonaisuuteen kuuluu keskeisenä osana pilari 2 periaatteiden noudattaminen. Periaatteet velvoittavat valvottavaa ja valvojaa tarkastelemaan vakavaraisuutta ja sen hallintaa suhteessa kaikkiin liiketoiminnasta ja ulkoisen toimintaympäristön muutoksista aiheutuviin olennaisiin riskeihin. Vakavaraisuutta tarkastellaan laajemmin kuin pelkästään vähimmäisvakavaraisuusvaatimusten (pilari 1) täyttämisenä luotto-, markkina- ja operatiivisille riskeille.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(2) Valvottavalla on aina itsellään ensisijainen vastuu koko riskiprofiiliin perustuvasta pääomantarpeen kartoituksesta, pääomituksesta ja strategiasta pääomatason ylläpitämiseksi. Vakavaraisuuden tarkastelun lähtökohtana on valvottavan oma, perusteltu näkemys kaikkien olennaisten riskien ja suunnitellun riskinoton vaatimasta pääomasta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävydestä suhteessa toiminnan luonteeseen, laajuuteen ja monimuotoisuuteen. Vakavaraisuuden hyvään hallintaan kuuluu myös mahdollisten käyvän arvon arvostusvaikutusten huomioon ottaminen omien varojen määrässä ja laadussa.¹

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(3) Rahoitustarkastus pitää tärkeänä, että valvottavilla on hyvä riskinkantokyky ja luotettava hallinto. Valvottavan riskinkantokyky muodostuu usean tekijän yhteisvaikutuksesta. Näitä tekijöitä ovat pääomien määrä, laatu, kohdentuminen ja saatavuus sekä liiketoiminnan kannattavuus. Pääoma toimii puskurina odottamattomien tappioiden varalta. Jotta pushuri olisi tehokas, sen on oltava riittävä varmistamaan valvottavan häiriötön toiminta. Riskinkantokkyyn kuuluvat myös laadulliset tekijät, kuten luotettava hallinto, sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä tämän standardin periaatteita soveltava vakavaraisuuden hallinta.

¹ Aihepiiristä tarkemmin Baselin pankkivalvontakomitean 14.6.2006 julkistamassa suosituksessa "Supervisory guidance on the use of fair value option for financial instruments by banks"

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(4) Vakavaraisuuden hallintaa koskevan standardin tavoitteena on varmistaa, että

- valvottavalla on johdonmukainen lähestymistapa, prosessi ja menetelmät ennakoivaan pääomasuunnitteluun, vakavaraisuuden riittävyyden arviointiin ja vakavaraisuuden ylläpitoon;
- valvottava asettaa tavoitteet pitkäjänteisesti pääoman määrälle ja laadulle;
- valvottava mitoittaa pääoman määrän ja laadun oman riskitasonsa mukaisesti;
- valvottava kartoittaa mitattavissa olevien riskien ohella myös ne riskit, jotka eivät ole mitattavissa, ja hallinnoi näitä laadullisia riskejä hyvin;
- valvottava pystyy kohdentamaan pääoman riskiperusteisesti luotettavalla tavalla kaikille olennaisille riskeille;
- valvottava yhdistää vakavaraisuuden hallinnan strategiseen suunnitteluun ja toimintojen operatiiviseen johtamiseen;
- vakavaraisuuden hallintaprosessista tehdään johdon toimeksiannosta riippumaton säännöllinen arvio.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(5) Standardin tavoitteena on välittää myös tietoa siitä, mihin asioihin Rahoitustarkastus kiinnittää huomiota ja mitä se vaatii valvottaviltaan, kun se tekee pilari 2 mukaisen säännöllisen arvion valvottavan vakavaraisuuden hallinnasta.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(6) Tavoitteena on myös kannustaa valvottavia jatkuvaan riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan kehittämiseen rahoitustoimialan parhaiden käytänteiden pohjalta. Lisäksi pyritään vaikuttamaan siihen, että valvottavat antavat vakavaraisuudestaan ja vakavaraisuuden hallinnastaan markkinoille riittävästi tietoa.

Muut vakavaraisuuden hallintaan liittyvät Rahoitustarkastuksen standardit

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(7) Vakavaraisuuden hallintaa järjestettäessä tulee lisäksi noudattaa niitä periaatteita, joita on esitetty Rahoitustarkastuksen standardeissa [1.3 Luotettava hallinto] ja 4.1 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(8) Vakavaraisuuden hallintaa järjestettäessä tulee ottaa huomioon myös Rahoitustarkastuksen määräyskokoelman pääjaksoon 4 kuuluvat riskialuekohtaista riskienhallintaa koskevat standardit ja vähimmäisvakavaraisuutta sääntelevät standardit, pilari 3:sta koskeva standardi 4.5 vakavaraisuustietojen julkistaminen markkinoille sekä soveltuvin osin pääjaksoon 1 kuuluva standardi 1.5 Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonta.

3

KANSAINVÄLINEN VIITEKEHYS

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(1) EU:n direktiivit Basel II vakavaraisuussäätelyn toteutuksesta ovat saatavilla EU:n komission kotisivuilla osoitteessa http://europa.eu.int/comm/internal_market/regcapital/index_eu.htm.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(2) EU:n vakavaraisuusdirektiivit vastaavat pääperiaatteiltaan Baselin pankkivalvontakomitean 26.6.2004 julkistamaa ja 11/2005 päivittämää vakavaraisuuskehikkoa. Baselin pankkivalvontakomitean suositus "International Convergence of Capital Measurement and Standards – a Revised Framework, Updated November 2005" on saatavilla osoitteessa <http://www.bis.org>

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(3) Standardin yksityiskohtaisessa sisällössä (erityisesti luvussa 6) on otettu huomioon Euroopan pankkivalvojien komitean (CEBS) tammikuussa 2006 antama ohjeistus pilari 2 toteutukseksi ja myös sitä täydentävät teknisluonteiset liitteet. Pilari 2 sääntely on luonteeltaan periaatepohjaista toisin kuin pilari 1 vähimmäisvakavaraisuuden laskentasäännöstö. CEBSin dokumentti "Guidelines on the Application of the Supervisory Review Process under Pillar 2 (CP03 revised)" 25.1.2006 sisältää ohjeistusta luotettavasta hallinnosta, valvottavan vakavaraisuuden hallintaprosessista, valvojan arviointiprosessista ja pilari 2 mukaisesta ICAAP/SREP vuoropuhelusta. CEBSin ohjeistus löytyy osoitteesta: <http://www.c-eps.org/standards.htm>.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(4) Tämän standardin kannalta merkittäviä ovat myös Baselin komitean julkaisemat suositukset, jotka koskevat luotettavaa hallintoa, sisäistä valvontaa, riskienhallintaa, riskiperusteista vakavaraisuusvalvontaa ja uuden vakavaraisuuskehikon käytännön toteutusta. Suositukset ovat saatavilla komitean kotisivuilta osoitteessa http://www.bis.org/bcbs/publ_04.htm. Myös Baselin pankkivalvontakomitean, IOSCON ja IAIS:n keskinäisen Joint Forumin julkaisuissa käsitellään riskienhallintaa ja riskiperusteiseen vakavaraisuuteen liittyviä asioita. Julkaisut ovat saatavilla osoitteessa <http://www.bis.org/bcbs/jfpubl.htm>.

4

NORMIPERUSTA

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(1) Vakavaraisuuden hallintaa koskeva kansallinen sääntely perustuu seuraaviin EU:n direktiiveihin:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/48/EY luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (32006L0048); EUVL N:o L 177, 30.6.2006, s. 1 sekä
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/49/EY sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten omien varojen riittävydestä (32006L0049); EUVL N:o L 177, 30.6.2006, s. 201.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(2) Luottolaitosten vakavaraisuuden hallintaprosessia (ICAAP) koskeva sääntely sisältyy luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta annetun direktiivin 2006/48/EY artiklaan 123. Vakavaraisuuden hallintaprosessin vaatimukseen liittyy olennaisesti saman direktiivin artikla 22, joka koskee luottolaitoksen luotettavan hallinnon, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä osana luottolaitoksen toiminnan aloittamisen edellytyksiä. Artiklan 22 liite V sisältää tarkentavia periaatetason vaatimuksia päätöksenteko-, ohjaus- ja valvontajärjestelmiin sekä riskien luokitteluun ja käsittelyyn. Vakavaraisuuden hallinnan ja muiden vakavaraisuusvaatimusten soveltamista koskevat säännöt sisältyvät saman direktiivin artikloihin 68 - 73.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(3) Sijoituspalveluyritysten vakavaraisuuden hallintaprosessia koskeva sääntely sisältyy sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten omien varojen riittävydestä annetun direktiivin 2006/49/EY osastoon V. Artiklassa 34 säädetään, että rahoitusvälineiden markkinoista 21 päivänä huhtikuuta 2004 annetun direktiivin 2004/39/EY artiklan 13 lisäksi jokaisen sijoituspalveluyrityksen on täytettävä direktiivin 2006/48/EY artiklojen 22 ja 123 vaatimukset. Soveltamistaso määräytyy mainitun direktiivin 2006/48/EY artiklojen 68 - 73 säännösten perusteella.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(4) Valvojan arviointiprosessia (SREP) koskeva sääntely sisältyy direktiivin 2006/48/EY artiklaan 124 ja sitä tarkentavaan liitteeseen XI ja valvontatoimenpiteitä koskeva sääntely artiklaan 136.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(5) Vakavaraisuuden hallinnasta säännellään kansallisesti luottolaitostoiminnasta annetun lain (121/2007) 54 §:ssä ja konsolidoidusta vakavaraisuuden hallinnasta saman lain 78 §:ssä. Vakavaraisuuden hallinnan vaatimuksiin liittyvät läheisesti saman lain 49 ja 74 §:ien riskienhallintaa ja konsolidoitua riskienhallintaa koskevat säännökset. Mainittujen säännösten soveltamisesta sijoituspalveluyrityksiin, sijoituspalveluja tarjoaviin rahastoyhtiöihin sekä osuuspankkien yhteenliittymään säädetään niitä koskevissa laeissa.

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(6) Rahoitustarkastuksen oikeus antaa standardin aihepiiriä koskevaa sitovaa sääntelyä perustuu seuraaviin säännöksiin:

- luottolaitostoiminnasta annetun lain (121/2007) 93 § 1 momentti
- sijoituspalveluyrityksistä annetun lain (579/1996) 31 § 1 momentti
- sijoitusrahastolain (48/1999) 6 §:n 5 momentti
- osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain (1504/2001) 8 §:n 5 momentti.

5

VAKAVARAIKUUDEN HALLINNAN LÄHTÖKOHDAT

5.1 Vakavaraisuuden kokonaisarvion suhde vakavaraisuuden pilari 1 vähimmäisvaatimukseen

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(1) Vakavaraisuussäätelyn perustana on, että valvottavan omien varojen määrä, laatu ja kohdentuminen riittävät jatkuvasti kattamaan valvottavaan kohdistuvat olennaiset riskit. Pääomalla ei voi kuitenkaan korvata puutteita riskinkantokyvyn laadullisissa tekijöissä.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(2) Omien varojen vähimmäisvaatimusten laskentaan liittyvien rajoitteiden vuoksi Basel II kehikko edellyttää sekä valvottavalta että valvojalta vakavaraisuuden kokonaisarviota (pilari 2). Vakavaraisuuden kokonaisarvio kattaa valvottavan koko riskiprofiilin, riskinkantokyvyn eri tekijät ja vakavaraisuuden hallinnan sekä asetettujen vähimmäisvaatimusten noudattamisen. Vakavaraisuuden hyvä riskiperusteinen hallinta ei voi perustua ainoastaan pilari 1 -vähimmäisvaatimusten noudattamiseen, eikä tämän standardin mekaaniseen noudattamiseen valvojalle tehtävänä laskentarutiinina. Vakavaraisuuden hallinnan toteutukseen vaikuttavat liiketoiminnan vaatimukset ja tavoitellut liiketoiminnalliset hyödyt.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(3) Vakavaraisuuden vähimmäisvaatimuksen (pilari 1) laskentaan on vaihtoehtoisia menetelmiä, joita voidaan käyttää riippuen riskienhallinnan kehittyneisyydestä. Siirtyminen yksinkertaisimmista menetelmistä kehittyneempiin menetelmiin parantaa riskin ja pääomavaatimuksen vastaavuutta. Vakavaraisuuden omien varojen vähimmäismäärää koskevat pilari 1 -vaatimukset ovat valvottaville aina sitovia.

Perustelu
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(4) Pilari 1 -laskenta perustuu ajatteluun rahoitustoimialan keskimääräisistä riskeistä suurille kansainvälisesti toimiville pankeille. Laskentamenetelmiin sisältyy muun muassa oletus hyvin hajautetusta luotonannosta.

Perustelu
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(5) Basel II:n aikaisempaa riskiherkemmät ja tarkemmat vakavaraisuuden vähimmäisvaatimukset eivät kata kaikkia luotto-, markkina- ja operatiivisten riskien ulottuvuuksia, eivätkä yksittäisen valvottavan kaikkia riskejä. Kunkin valvottavan omat erityispiirteet ja epävarmuustekijät vaikuttavat vakavaraisuuden mitoittamiseen. Vakavaraisuuden vähimmäisvaatimusten ulkopuolelle jäävät edelleen esimerkiksi luottoriskien keskittyneisyys, rahoitusriskit, rahoitustaseen korkoriski ja ulkoisen toimintaympäristön riskit.

Perustelu
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(6) Rahoitustarkastukselta luvan saaneet valvottavat voivat luottoriskin vähimmäisvaatimuksen laskennassa käyttää myös omia sisäisiä luottoluokitustaan ja riskiparametrejaan. Sisäisten luottoluokitusten menetelmien (IRBA) käyttö kasvattaa selvästi vakavaraisuusvaatimusten riskiherkkyyttä ja johtaa erilaisiin vakavaraisuuden vähimmäisvaatimukseen taloudellisen syklin eri vaiheissa. Tätä ilmiötä nimitetään luottoluokitusten ja niihin perustuvien pääomavaatimusten myötäsyyksyydeksi (procyclicality). Suhdanteiden heiketessä asiakkaiden luottokelpoisuus ja luokitukset heikkenevät kasvaneen riskin mukaisesti. Tällöin myös vakavaraisuusvaatimukset kasvavat ja valvottavien tulee varata enemmän pääomaa luottosalkkunsa vastuille.

Perustelu
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(7) Yhtenä keinona pääomavaatimusten myötäsyyksyyden vähentämiseksi sisäisiä luottoluokitusmenetelmiä käytäviltä valvottavilta edellytetään riittävän pitkän aikavälin tarkasteluja ja riittävää varovaisuutta keskeisten riskiparametrien estimoinnissa (esim. pitkän ajanjakson huomiointi PD-estimaateissa ja taloudellisen taantumien huomiointi LGD-estimaateissa). Sikäli kun suhdanteiden yli menevät tarkastelut eivät vielä toteudu IRBA-laskennassa, Basel II edellyttää sisäisten luottoluokitusten käytössä myös erityisiä vähintään lievän taantumien kattavia stressitestejä, joilla arvioidaan luottoriskin pilari 1 pääomavaatimuksen vaihtelualltiutta.

Perustelu
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(8) Pilari 2 korostaa riittävien pääomapuskureiden merkitystä ylipäättään riskiherkkien vakavaraisuusvaatimusten myötäsyyksyyksivaikutusten vähentämiseksi. Pilari 2 edellyttää kaikilta valvottavilta makrotaloudellisen toimintaympäristön riskien tunnistamista ja tarkastelua stressitesteillä. Valvottavan tulisi kerryttää ja ylläpitää stressitesteihin pohjautuvia riittäviä pääomapuskureita. Näin varmistetaan, että valvottavan vakavaraisuus ei taloudellisen toimintaympäristön heikentyessä yllättäen alita pilari 1:n vähimmäisvaatimusta ja että valvottavan häiriötön toiminta voi jatkua. Stressitestiin kuuluvat odottamattomat, mutta kuitenkin mahdolliset suhdannevaihtelut ja niiden vaikutus omaan riskiprofiiliin ja kannattavuuteen. Pääomapuskureiden katsotaan ole-

van osa hyvää riskinkantokykyä.²

Perustelu
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(9) Pilari 2:n mukainen vakavaraisuuden hallinta ja vakavaraisuuden ylläpidon ennakoiva suunnittelu edellyttävät valvottavan koko riskiprofiilin erityispiirteiden ja epävarmuustekijöiden tunnistamista ja stressitestejä omien haavoittuvuuksien analysointiin.

5.2 Vakavaraisuuden hallinta osana luotettavaa hallintoa

Perustelu
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(10) Luotettavan hallinnon periaatteiden mukaan valvottavaa tulee johtaa ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Luotettava hallinto edellyttää, että sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan riittävyys on varmistettu.

Perustelu
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(11) Pilari 2 mukainen riskiperusteinen vakavaraisuuden hallinta muodostaa riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan kanssa kiinteän kokonaisuuden ja on näin olennainen osa valvottavan luotettavaa hallintoa. Vakavaraisuuden hallintaa ohjaavat periaatteet liittyvät kiinteästi luotettavan hallinnon periaatteisiin. Liiketoiminnan tavoitteet ja painotukset huomioon otettava pääomasuunnittelu on osa johdon strategista suunnittelua ja tärkeä keino strategisten tavoitteiden saavuttamiseen.

Perustelu
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(12) Pääoman riittävyyden arviointi perustuu riskien tunnistamiseen, mittamiseen ja arviointiin. Hyvä riskienhallinta mahdollistaa eri riskien ja liiketoimintojen edellyttämän pääomantarpeen määrittämisen luotettavasti ja pääoman kohdentamisen suunnitelmallisesti nykyisen ja suunnitellun riskinoton mukaan.

Perustelu
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(13) Rahoitustarkastuksen tehtävänä on säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa, arvioida valvottavan vakavaraisuuden hallinta, sen riittävyys ja toimivuus johdon strategisena ja operatiivisena ohjausprosessina siinä ympäristössä, jossa sitä käytetään. Vakavaraisuuden hallinnan kattavuuden ja toimivuuden sekä sen tulosten arviointi on osa Rahoitustarkastuksen riskiperusteista vakavaraisuusvalvontaa, joka ottaa kantaa valvottavan omien varojen riittävyyteen häiriöttömän toiminnan turvaamiseksi.

² Stressitestien käytöstä tarkemmin CEBSin ohjeistus "Technical aspects of stress testing under the supervisory review process" 14.12.2006

6

VAKAVARAIKUUDEN HALLINNAN JÄRJESTÄMINEN

6.1 Vaatimus valvottavan vakavaraisuuden hallinnan järjestämisestä

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(1) Vaatimukset luottolaitosten luotettavasta hallinnosta, sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta sekä niihin oleellisesti liittyvästä riskiperusteista vakavaraisuuden hallinnasta esitetään direktiivin 2006/48/EY artikloissa 22 ja 123 sekä liitteessä V sekä direktiivin 2006/49/EY artiklassa 34, jossa samat vaatimukset ulotetaan kattamaan sijoituspalveluyrityksiä.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(2) Jokaisessa luottolaitoksessa tulee olla toimiva päätöksenteko-, ohjaus- ja valvontajärjestelmä, joka muodostuu selkeästä organisaatorakenteesta, jossa vastuualueet on määritelty yksityiskohtaisesti, läpinäkyvästi ja kattavasti, tehokkaista prosesseista sellaisten riskien tunnistamiseksi, hallinnoimiseksi, seuraamiseksi ja raportoimiseksi, joille se on tai saattaa olla alttiina, sekä riittävästä sisäisen valvonnan menetelmistä, mukaan lukien luotettavat hallinto- ja laskentamenetelmät.³

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(3) Tällaisten (artikla 22 (1) kohdassa tarkoitettujen) järjestelmien, prosessien ja menetelmien on oltava kattavia ja suhteutettuja luottolaitoksen toiminnan luonteeseen, laajuuteen ja monitahoisuuteen. Direktiivin liitteessä V määritellyt tekniset vaatimukset on otettava huomioon.⁴

³ Direktiivi 2006/48/EY artikla 22 (1)

⁴ Direktiivi 2006/48/EY artikla 22 (2)

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(4) Luottolaitoksilla on oltava hyvin perustellut, tehokkaat ja kattavat pääomanhallintastrategiat ja prosessit, joiden avulla ne arvioivat ja jatkuvasti ylläpitävät tarvittavan sisäisen pääoman määrää, laatua ja jakautumista tasolla, joka riittää kattamaan sen luonteiset ja tasoiset riskit, joille ne altistuvat tai voivat altistua.⁵

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(5) Pääomanhallintastrategioiden ja -prosessien on oltava säännöllisen sisäisen arvioinnin kohteena sen varmistamiseksi, että ne pysyvät kattavina ja oikeasuhteisina kyseessä olevan valvottavan liiketoiminnan luonteeseen, laajuuteen ja monimuotoisuuteen nähden.⁶

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(6) Jokaisen sijoituspalveluyrityksen tulee täyttää direktiivin 2004/39/EY 13 artiklassa säädettyjen vaatimusten lisäksi direktiivin 2006/48/EY artikloissa 22 ja 123 säädetyt vaatimukset.⁷

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(7) Direktiivin 2006/48/EY artiklan 22 liitteessä V asetetut vaatimukset hallinnolle, sisäiselle valvonnalle ja riskien hallinnalle pannaan yksityiskohtaisesti täytäntöön Rahoitustarkastuksen luotettavan hallinnon, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan standardeilla. Liitteen V riskialuekohtaisia aiheita on käsitelty tarkemmin Rahoitustarkastuksen voimassa olevissa standardeissa 4.4a Luottoriskien hallinta ja 4.4b Operatiivisten riskien hallinta. Rahoitustarkastus täydentää pääjakson 4 riskienhallinnan aluetta uusilla standardeilla sekä tarkistaa olemassa olevien standardien sisältöä tarpeen vaatiessa.

6.2 Vakavaraisuuden hallinta valvottavan prosessina

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(8) Valvottava on itse vastuussa vakavaraisuuden hallinnan järjestämisestä siten, että sisäiset pääomatavoitteet ja strategia pääomatason ylläpitämiseksi ottavat huomioon valvottavan liiketoiminnan mukaisen riskiprofiilin ja toimintaympäristön riskit.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(9) Vakavaraisuuden hallintaprosessin tulee sopia valvottavan olosuhteisiin ja tarpeisiin ja perustua valvottavan omiin tietoihin ja sisäisesti käyttämiin määrityksiin.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(10) Valvottava voi ulkoistaa osia vakavaraisuuden hallintaprosessistaan. Tällöin on noudatettava Rahoitustarkastuksen standardeissa 4.1 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen ja 4.4b Operatiivisten riskien hallinta sekä muissa mahdollisissa standardeissa ulkoistamisesta annettuja määräyksiä ja suosituksia.

⁵ Direktiivi 2006/48/EY artikla 123 (1)

⁶ Direktiivi 2006/48/EY artikla 123 (2)

⁷ Direktiivi 2006/49/EY artikla 34

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(11) Valvottava on aina vastuussa vakavaraisuuden hallinnan järjestämisestä riskiprofiilinsa edellyttämällä tavalla riippumatta siitä, millaisia osia vakavaraisuuden hallintaprosessista ulkoistetaan.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(12) Valvottavan on kyettävä kuvaamaan ja selvittämään, miten sen vakavaraisuuden hallinta vastaa vakavaraisuussäätelyn vaatimuksia ja Rahoitustarkastuksen määräyksiä ja suosituksia.

6.3 Johdon vastuu vakavaraisuuden hallinnan järjestämisestä

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(13) Valvottavan ja valvottavaryhmän emoyrityksen ylin ja toimiva johto vastaavat siitä, että valvottavalla tai valvottavaryhmällä on jatkuvasti riittävästi pääomaa kattamaan kaikki liiketoiminnasta ja ulkoisen toimintaympäristön muutoksista aiheutuvat olennaiset riskit ja siitä, että valvottavan riskinkantokyky on riittävä.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(14) Ylimmän ja toimivan johdon vastuu vakavaraisuuden hallinnan järjestämisestä, seurannasta ja valvonnasta säilyy silloinkin, kun osa vakavaraisuuden hallintaprosessia ulkoistetaan jonkun muun organisaation tehtäväksi.

Ylimmän johdon vastuu

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(15) Valvottavan ylin johto vahvistaa vähintään vuosittain tämän standardin mukaisen vakavaraisuuden hallinnan lähtökohdat, tavoitteet, linjaavat periaatteet, kattavuuden, yleiset vaatimukset mittaus- ja arviointimenetelmille sekä vakavaraisuuden hallinnan prosessin järjestämistä koskevat ohjaavat periaatteet ja periaatteet laadun varmistukselle.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(16) Ylin johto vahvistaa strategian ja liiketoimintasuunnitelmien perusteella valvottavan riskinotto- ja riskinottohalukkuuden sekä hyväksyy suunnitelman riskinotto- ja riskinottohalukkuuden suhteutetun vakavaraisuuden ylläpitämisestä. Ylin johto vastaa vakavaraisuuden hallinnan ja ennakoivan pääomasuunnittelun soveltamisesta osaksi luotettavaa hallintoa ja muuta johdon ohjausta.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(17) Vakavaraisuuden riskiperusteinen hallinta ja ennakoiva pääomasuunnittelu ovat olennainen osa luotettavaa hallintoa ja siihen kuuluvat ylimmän johdon vastuut noudattavat luotettavan hallinnon periaatteita. Vaatimusten soveltamisen suhteellisuusperiaate edellyttää ylimmän johdon omaa näkemystä tehtyjen valintojen sopivuudesta oman toiminnan ja riskiprofiilin vaatimuksiin.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(18) Ylimmän johdon tulee hyväksyä määritelmä käytetylle riskinkantokyvyn käsitteelle, asettaa tavoitetaso, jolla vakavaraisuus halutaan pitää sekä vahvistaa riskiprofiilin edellyttämä pääomataso ja -rakenne. Ylin johto vastaa en-

nakoivasta pääomasuunnittelusta.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(19) Pääomasuunnitteluun kuuluu omien varojen laatutavoitteiden asettaminen sekä pääoman saatavuuden ennakoiva kartoitus, ml. käytettävissä olevat pääoman lähteet ja kustannukset.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(20) Vakavaraisuuden strategia ja vakavaraisuuden hallintaprosessi tulee kuvata kirjallisesti ja pitää ajan tasalla. Valvottavan ylimmän johdon tulee voida säännöllisesti arvioida vakavaraisuuden hallinnan tarkoituksenmukaisuutta, kattavuutta ja luotettavuutta.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(21) Ylimmän johdon seuranta- ja valvontavastuun mukaisesti ylin johto varmistuu siitä, että toimiva johto toteuttaa vakavaraisuuden hallinnan vahvistettujen periaatteiden ja menettelytapojen mukaisesti. Ylin johto määrittelee vakavaraisuuden hallintaan liittyvän raportoinnin tavoitteet ja laajuuden ja varmistaa, että vakavaraisuuden hallinnassa on riittävät resurssit.

Toimivan johdon vastuu

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(22) Toimivan johdon vastuuseen kuuluu vakavaraisuuden hallinnan käytännön toteutus, jatkuva seuranta ja valvonta sekä raportointi ylimmälle johdolle.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(23) Toimivan johdon on huolehdittava vakavaraisuuden hallintaan liittyvien vastuiden, valtuuksien, prosessien ja raportointisuhteiden selkeästä määrittelystä ja riittävästä kuvauksista. Toimivan johdon tulee huolehtia siitä, että työntekijät tuntevat työtehtäviensä edellyttämässä laajuudessa vakavaraisuuden hallinnan kokonaisuuden, siihen liittyvät prosessit ja menetelmät sekä liittymäpinnat johdon muihin ohjausvälineisiin.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(24) Käytännön toteutukseen liittyy vakavaraisuuden hallintaprosessin tulosten raportoinnin järjestäminen ja se, millaisin sisäisen valvonnan menetelmin valvottavassa seurataan prosessin toimivuutta ja luotettavuutta.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(25) Jos valvottavan strategiassa, liiketoiminnan suunnittelussa, toimintaympäristössä tai muissa tekijöissä tapahtuu sellaisia muutoksia, jotka vaikuttavat vakavaraisuuden hallinnan taustaoletuksiin ja käytettyihin menetelmiin, ne on otettava huomioon korjauksina mahdollisimman pian.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(26) Toimivan johdon tulee ohjeistaa, millä tavalla liiketoiminnan uudet riskit tunnistetaan, mitataan ja arvioidaan, jotta ne voidaan ottaa huomioon vakavaraisuuden hallintaprosessissa. Toimivan johdon on huolehdittava vakavaraisuuden hallinnan kuvauksen päivityksestä.

Ryhmät ja ryhmittymät

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(27) Valvottavaryhmän emoyrityksen ylin johto vastaa tämän standardin mukaisen vakavaraisuuden hallinnan sovittamisesta osaksi koko valvottavaryhmän luotettavaa hallintoa.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(28) Samaan konsolidointiryhmään kuuluvilla yhteisöillä pitää olla käytössään yhteneväiset riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan tavoitteet, lähestymistavat, periaatteet, prosessit ja menetelmät. Valvottavaryhmän emoyrityksen ylimmän johdon tulee varmistua siitä, että vakavaraisuuden hallinta kattaa kaikki konsolidoituun vakavaraisuuteen kohdistuvat riskit ja että kaikki ryhmään kuuluvat valvottavat noudattavat ryhmälle vahvistettua vakavaraisuuden hallintaa.

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(29) Rahoitustarkastus suosittaa, että rahoitusalapainotteisen rahoitus- ja vakuutusryhmittymän emoyritysten ylin ja toimiva johto ottavat huomioon vakavaraisuuden hallinnan järjestämisessä edellä kuvatut vastuunjaon periaatteet.

6.4 Vakavaraisuuden hallinta osana valvottavan johtamista ja päätöksentekoa

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(30) Vakavaraisuuden hallinnan tulee olla osa valvottavan johtamista ja päätöksentekoa sekä strategisella että operatiivisella tasolla.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(31) Vakavaraisuuden hallintaprosessissa määräytyvät valvottavan tavoitteet vakavaraisuuden suhteellisesta tasosta sekä rahamääräiset pääomatavoitteet. Pääoman kohdentamisen riskialueittain ja liiketoiminnoittain on perustuttava vakavaraisuuden hallintaprosessin tuloksiin. Jos kyseessä on valvottavaryhmä, prosessin avulla varmistetaan pääoman kohdentaminen riskien kannalta oikein ryhmän eri yksiköiden kesken.

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(32) Suurten valvottavien vakavaraisuuden hallinnan ja vakavaraisuuden hallintaprosessin tulee olla hyvin integroitu liiketoiminnan muuhun johtamiseen ja päätöksentekoon eri tasoilla.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(33) Vakavaraisuuden hallinnan hyvä integrointi muuhun johtamiseen tarkoittaa muun muassa sitä, että kun ylin ja toimiva johto tekee merkittäviä tai laajakantoisia liiketoiminnan päätöksiä (strategiset valinnat, toiminnan laajentaminen tai painopisteiden muuttaminen) tai jopa yksittäisiä luottopäätöksiä, johto pystyy ottamaan huomioon päätösten vaikutuksen riskiperusteiseen pääomantarpeeseen ja valvottavan vakavaraisuuteen päätöksentekohetkellä ja jatkossa. Integrointiin kuuluu myös pääoman kohdentaminen esimerkiksi liiketoiminta-alueille budjetoinnissa ja vakavaraisuuden hallinnan analyysien

hyödyntäminen tulosseurannassa sekä palkitsemisjärjestelmissä.

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(34) Pienten valvottavien vakavaraisuuden hallinta tulee järjestää siten, että niiden ylin ja toimiva johto pystyvät sen perusteella tunnistamaan ja arvioimaan toimintaan kohdistuvat olennaiset riskit sekä päättämään riskien luonteen ja laajuuden edellyttämästä pääomantarpeesta tai riskien hallintaan, seurantaan tai rajoittamiseen liittyvästä toimenpiteestä.

6.5 Vakavaraisuuden hallinnan riippumaton ja säännöllinen arviointi

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(35) Vakavaraisuuden strategian ja vakavaraisuuden hallintaprosessin on oltava laadun varmistamiseksi kriittisen arvioinnin kohteina säännöllisesti, kuitenkin vähintään vuosittain.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(36) Säännöllisen kriittisen arvioinnin tehtävänä on varmistaa, että vakavaraisuuden hallintaprosessi on riskeihin nähden riittävän kattava ja oikeassa suhteessa liiketoiminnan luonteeseen, laajuuteen ja monimuotoisuuteen. Toiminnan uudet painotukset, liiketoimintasuunnitelmien ja toimintaympäristön muutokset, uudet riskit ja muuttuneet taustaoletukset heijastuvat muutoksina myös vakavaraisuuden hallintaan

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(37) Vakavaraisuuden hallinnasta ja sen laadun varmistuksen prosesseista tulee ylimmän johdon toimeksiannosta tehdä riippumaton arvio.

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(38) Vakavaraisuuden hallinnan voi johdon toimeksiannosta arvioida valvottavan sisäinen tarkastus tai jokin muu asiantunteva taho. Arviointia suorittavan tahon on oltava asemaltaan riippumaton liiketoiminnoista ja arvioitavasta toiminnosta. Sen on raportoitava tuloksistaan ylimmälle johdolle.

6.6 Riskit vakavaraisuuden hallinnan lähtökohtana

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(39) Vakavaraisuuden tarkastelu tulee suhteuttaa riskiprofiiliin. Valvottavan tulee asettaa pääomatavoitteet siten, että ne vastaavat sen oman toiminnan riskiprofiilia ja toimintaympäristöä.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(40) Riskiprofiili riippuu liiketoiminnan luonteesta, laajuudesta, monimuotoisuudesta. Myös ryhmittymärakenteista aiheutuvat ja esimerkiksi samassa rahoitus- ja vakuutusryhmittymässä harjoitetusta vakuutustoiminnasta valvottavalle mahdollisesti aiheutuvat riskit katetaan vakavaraisuuden hallinnassa. Riskiprofiilien erilaisuudesta johtuen valvottavien toiminnan herkkyyksi-

mintaympäristön muutoksille vaihtelee. Vakavaraisuuden arviointi on riskiläh-
töistä. Pääoman riittävyys tulee ensisijaisesti arvioida siten, että se kattaa
kaikki valvottavan toimintaan kohdistuvat olennaiset määrälliset riskit.

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(41) Riskiprofiilin lisäksi vakavaraisuuden hallinnan tulee kattaa muut pää-
oman määrän ja laadun kannalta merkittävät näkökohdat. Näitä voivat olla
esimerkiksi ulkoista luottoluokitusta koskevat tavoitteet, yrityskuvan tavoit-
teet ja strategiset tavoitteet. Rahoitustarkastuksen kanssa tapahtuvaa yhtey-
denpitoa varten valvottavan tulisi osoittaa, miten nämä muut tavoitteet vai-
kuttavat vakavaraisuuden hallintaan.

6.7 Vakavaraisuuden hallinnan kokonaisvaltaisuus

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(42) Vakavaraisuuden hallintaprosessi on kokonaisuus, jossa liiketoimintastra-
tegian ja pääomastrategian välinen yhteys täsmentyy. Pääomatavoitteiden
asettaminen ja pääoman riittävyyden harkinta perustuvat valvottavan ris-
kinottotasoon kokonaisuutena ja heijastavat myös valvottavan riskinottoha-
lukkuutta. Vakavaraisuuden hallinnan ytimen muodostaa riskien kääntäminen
pääomantarpeeksi, mutta siihen kuuluu myös riskienhallinnan ja sisäisen val-
vonnan tason huomioon ottaminen.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(43) Vakavaraisuuden hallinnan on katettava kaikki valvottavan liiketoiminnan
ja ulkoisen toimintaympäristön olennaiset riskit. Olennaisuus tulee määrittellä
kunkin valvottavan omista lähtökohdista ja määrittelyn tulee olla selkeästi
perusteltavissa. Valvottavan tulee huolehtia sekä määrällisten (mitattavissa
olevien) että laadullisten (ei mitattavissa olevien) riskien tunnistamisesta ja
arvioinnista.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(44) Määrällisillä riskeillä tarkoitetaan riskejä, joihin liittyvä odottamaton tap-
pio voidaan arvioida tilastomatemattisin menetelmin tai stressitestein. Laa-
dullisia riskejä ovat esimerkiksi strateginen riski, maineriski, oikeudellinen
riski, sääntely- ja valvontaympäristöstä aiheutuvat riskit sekä riskit, jotka ai-
heutuvat hallinnon, sisäisen valvonnan tai riskienhallinnan puutteista. Useat
rahoitustoiminnan riskeistä ovat mitattavissa olevia riskejä.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(45) Määrällisille riskeille valvottavien on kehitettävä ja otettava käyttöön te-
hokkaan riskienhallinnan mahdollistavat, riittävät mittausten menetelmät.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(46) Laadullisten riskien osalta valvottavien on päätettävä kullekin riskille
parhaiten sopivasta arviointi- ja hallintamenetelmästä.

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(47) Laadullisten riskien yhteydessä on kiinnitettävä huomiota erityisesti ris-
kienhallinnan ja sisäisen valvonnan riittävyyteen suhteessa toiminnan laajuus-
teen ja monimuotoisuuteen sekä käytettävissä oleviin keinoihin laadullisten

riskien vähentämiseksi tai rajoittamiseksi

Sitova
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(48) Valvottava päättää itse vakavaraisuuden hallinnassa käyttämistään riskien jaottelusta. Rahoitustarkastus kuitenkin edellyttää, että valvottava pystyy osoittamaan tarkastelleensa kaikkia olennaisia riskejä.

Riskien ryhmittely huomioiden yhteydet pilari 1 -laskentaan

Sitova
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(49) Valvottavan pitää varmistua, että olennaisten riskien arviointi kattaa vähintään:

- pilari 1 -vähimmäispääomavaatimuksen laskentaan kuuluvat riskit
- riskit, jotka otetaan vain osittain huomioon pilari 1 -laskennassa. Näitä riskejä ovat esimerkiksi pilari 1 -laskentamenetelmien epävarmuustekijät, luottoriskin keskittyneisyys, käytettyjen luottoriskin vähentämistekniikoiden jäännösriski ja arvopaperistettuihin eriin liittyvät erityiset riskit
- pilari 1:n ulkopuolelle täysin jäävät riskit kuten rahoitustaseen (banking book) korkoriski, kiinteistöriski, likviditeettiriski sekä maine- ja strateginen riski
- ulkoiseen toimintaympäristöön liittyvät riskit. Toimintaympäristön muutoksien vaikutusten arvioinnin tulee kattaa makro- ja mikrotaloudellisen toimintaympäristön riskien lisäksi sääntely- ja valvontaympäristön muutoksista aiheutuvat riskit.

Perustelu
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(50) Valvottavan määrittelee riskien mittaamisessa ja arvioinnissa käyttämänsä käsitteet ja selvittää käytettyjen käsitteiden ja menetelmien sisältö yksityiskohtaisesti. Mahdolliset erot riskien käsittelyssä vakavaraisuuden hallintaprosessin ja pilari 1 -vähimmäisvakavaraisuuden välillä pitää pystyä osoittamaan.

Perustelu
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(51) Edellä mainittuja eroja voi syntyä esimerkiksi silloin, kun valvottavan oma määritelmä operatiiviselle riskille poikkeaa vakavaraisuussääntelyn käytäntästä määritelmästä, kun valvottava käyttää luottoriskin niin kutsuttuja portfoliomalleja tai kun valvottava määrittelee ja arvioi korkoriskinsä koko toimintaansa kohdistuvana korkoriskinä.

6.7.1 Pilari 1 -laskennassa osittain huomioidut riskit

Sitova
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(52) Pilari 1 -laskenta ei ota huomioon kaikkia luotto-, markkina- ja operatiivisen riskin ulottuvuuksia. Tämän takia valvottavan on kiinnitettävä huomiota vakavaraisuuden hallinnassaan pilari 1-vähimmäisvakavaraisuusvaatimuksen riittävyteen.

Luottoriskin vähentämistekniikat⁸

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(53) Luottoriskin vähimmäisvakavaraisuusvaatimusta voidaan alentaa tietyillä hyväksyttävillä luottoriskin vähentämistekniikoilla.⁹ Näiden tekniikoiden käytöstä saattaa kuitenkin syntyä jäännösriskiä muun muassa laillisuusriskinä, dokumentaatio- tai likviditeettiriskinä. Jäännösriski vähentää tekniikoilla saatutettavaa hyötyä ja voi johtaa siihen, että luottoriski toteutuu arvioitua suurempana.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(54) Valvottavan on kiinnitettävä vakavaraisuuden hallinnassaan huomiota pilari 1 -laskennassa käytettyjen luottoriskin vähentämistekniikoiden jäännösriskiin ja siihen, että mahdollinen jäännösriski huomioidaan pääoman riittävyyden arvioinnissa.

Arvopaperistaminen¹⁰

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(55) Arvopaperistettujen erien vähimmäisvakavaraisuuden laskenta perustuu merkittävään luottoriskin siirtymiseen kolmansille osapuolille.¹¹

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(56) Valvottavan tulee varmistaa, että arvopaperistamisen taloudellinen merkitys, luonne ja siihen liittyvät riskit on huomioitu oikein pääomantarpeen arvioinnissa. Arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota siihen, ottaako pilari 1 -vakavaraisuusvaatimus riittävästi huomioon arvopaperistettuihin eriin liittyvää riskiä.

Luottoriskin sisäisten luottoluokitusten käyttöön liittyvät stressitestit

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(57) Luottoriskin sisäisten luottoluokitusten menetelmän käytön eräänä edellytyksenä on, että valvottavalla on käytössään laadukkaat menetelmät, stressitestit, joilla se arvioi toimintaympäristön muutosten haitallisia vaikutuksia vastuidensa laatuun, pääoman riittävyyteen ja yleisemmin riskinkantokykyynsä (yleinen stressitesti). Lisäksi edellytetään erityisiä, rajattuja stressitestejä, joilla arvioidaan tiettyjen taloudellisten olosuhteiden (lievä taantuma) vaikutuksia luottoriskiasemaan ja luottoriskin IRBA-pääomavaatimukseen. Stressitestien käytön ei ole tarkoitus johtaa kahdenkertaiseen varautumiseen, kun otetaan huomioon valvottavan käyttämä varovaisuus taloudellisen taantumän huomioon ottamisessa LGD-estimoinnissa. Stressitesteistä on kerrottu myös Rahoitustarkastuksen standardissa 4.3d Luottoriskin vakavaraisuusvaatimus sisäisten luottoluokitusten menetelmää käytettäessä.¹²

⁸ Direktiivi 2006/48/EY liite V, kohta 4

⁹ Tarkemmin Rahoitustarkastuksen standardeissa 4.3e ja 4.3f

¹⁰ Direktiivi 2006/48/EY liite V, kohta 6

¹¹ Tarkemmin Rahoitustarkastuksen standardissa 4.3h

¹² Tarkemmin myös CEBSin ohjeistus "Technical aspects of stress testing under the supervisory review process" 14.12.2006

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(58) Luottoriskin sisäisten luottoluokitusten menetelmää käyttävien valvottavien on vähintään kerran vuodessa arvioitava kykyään sietää suhdanteiden epäedullisten muutosskenaarioiden vaikutuksia luottosalkkuunsa ja riskinkantokykyynsä. Stressitestien antamat tulokset on huomioitava vakavaraisuuden hallinnassa luottoriskin kattamiseksi tarvittavan pääoman mitoituksessa ja ennakoivassa pääomasuunnittelussa.

Luottoriskin keskittymät¹³

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(59) Luottoriskin keskittymistä syntyvät riskit voivat toteutuessaan aiheuttaa merkittäviä tappioita. Keskittymistä voi syntyä riskiä sekä rahoitustaseen (banking book) että kaupankäyntivaraston (trading book) puolella, mikäli yhteen vastapuoleen, vastapuoliryhmään tai sektoriin liittyvän suoran tai epäsuoran, taseessa tai taseen ulkopuolella olevan vastuun koko on niin suuri, että siihen liittyvä mahdollinen tappio voi vaarantaa valvottavan vakavaraisuuden tai toiminnan häiriöttömän jatkumisen.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(60) Pilari 1 -laskenta luottoriskille ei ota huomioon luottoriskikeskittymistä syntyvää riskiä. Luottoriskin keskittymiä syntyy, kun yksittäisten vastapuolien luottokelpoisuuteen vaikuttaa yhteinen tekijä tai vaikuttavien tekijöiden välillä on riippuvuussuhde. Luottoriskin keskittymiä voi syntyä ainakin yksittäisistä vastapuolista tai ryhmistä, toimialoista ja maantieteellisistä alueista.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(61) Valvottavan on vakavaraisuuden hallinnassaan tunnistettava ja arvioitava luottoriskin keskittymistä syntyvät riskit ja niiden merkitys vakavaraisuuden ylläpidon kannalta. Valvottavan on arvioitava sekä pääomien että riskienhallinnallisten keinojen (tarkoituksenmukaiset mittarit, limiitit, luottosalkun aktiivinen hallinta, riskien vähentämistekniikat) riittävyttä suhteessa toimintaansa liittyviin luottoriskin keskittymiin.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(62) Valvottavan tulee soveltaa keskittymäriskien arvioinnissa ja hallinnassa stressitestejä.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(63) Luottoriskin keskittymiin kohdistuvien stressitestien tarkoituksena on arvioida mm. sitä, kuinka toisiinsa sidoksissa olevien vastuiden väliset riippuvuudet muuttuvat ja kasvavat epäedullisten suhdannemuutosten aikana ja analysoida mahdollisia uusia sidonnaisuuksia vastuiden välillä. Stressitestejä voidaan suorittaa keskittymille asetettuja limiittejä vastaan esimerkiksi sen testaamiseksi, miten turvaavia limiitit ovat eri tilanteissa. Stressitestien tuloksena valvottava voi arvioida epäedullisten muutosten vaikutusta kannattavuuteensa, luottosalkkunsu laatuun ja analysoida limiittien riittävyttä tai tarvetta riskikeskittymien purkamiseen.

¹³ Direktiivi 2006/48/EY liite V, kohta 3 ja kohta 5

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(64) Yksityiskohtaiset periaatteet luottoriskien keskittymien hallinnalle sisältyvät Rahoitustarkastuksen standardiin 4.4a Luottoriskien hallinta. Lisäksi rahoitusvakuuksien kattavan menetelmän käyttöön suurten asiakasriskien laskennassa liittyviä erityisiä stressitestausvaatimuksia kuvataan Rahoitustarkastuksen standardissa RA4.1 Suurten asiakasriskien ilmoittaminen.¹⁴

Pilari 1 -laskennan yksinkertaisemmat vaihtoehdot

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(65) Niiden valvottavien, jotka käyttävät pilari 1 -laskennan yksinkertaisimpia menetelmiä¹⁵ ja ottavat niiden antamat tulokset vakavaraisuuden hallinnassaan lähtökohdaksi, tulee arvioida kriittisesti sitä, poikkeako valvottavan oman toiminnan riskiprofiili merkittävästi pilari 1 -menetelmiin sisältyvistä perusoletuksista ja sitä, mikä merkitys poikkeamilla on pääoman riittävyyden kannalta.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(66) Basel II pilari 1 -laskentamenetelmien mitoituksen taustalla on esimerkiksi oletus kansainvälisesti toimivan suuren luottolaitoksen hyvin hajautetusta luottosalkusta. Valvottavan tulee tämän johdosta vakavaraisuuden hallinnassaan aidosti arvioida oman luottosalkkunsu laatua, erityispiirteitä ja mahdollisia poikkeamia pilari 1 -laskennan taustaoletuksista.

Markkinariskien hallinta¹⁶

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(67) Riippumatta markkinariskien vähimmäisvakavaraisuuden laskennassa sovellettavasta laskentavaihtoehdosta valvottavilla tulee olla käytössään tarkoituksenmukaiset toimintapolitiikat ja -tavat markkinariskien mittaamiseksi ja hallitsemiseksi, jotka kattavat kaikki oleelliset markkinariskien lähteet ja vaikutukset.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(68) Osana markkinariskien hallintaa valvottavien tulee suorittaa stressitestejä kaupankäyntivaraston positiioille ja merkittäville rahoitustoiminnan markkinariskiä sisältäville positiioille.¹⁷

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(69) Yksityiskohtaiset periaatteet markkinariskien hallinnalle sisältyvät Rahoitustarkastuksen standardiin 4.4c Markkinariskien hallinta.

¹⁴ Tarkemmin CEBSin ohjeistus "Technical aspects of the management of interest rate risk arising from non-trading activities and concentration risk under the Supervisory Review Process" 3.10.2006 ja "Stress testing under the Supervisory Review process" 14.12.2006

¹⁵ Tarkemmin Rahoitustarkastuksen standardeissa 4.3c ja 4.3i

¹⁶ Direktiivi 2006/48/EY liite V, kohta 9a

¹⁷ Tarkemmin CEBSin ohjeistus "Technical aspects of stress testing under the supervisory review process" 14.12.2006

Operatiivisen riskin hallinta¹⁸

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(70) Riippumatta operatiivisen riskin vähimmäisvakavaraisuuden laskennassa sovellettavasta laskentavaihtoehdosta valvottavilla tulee olla käytössään tarkoituksenmukaiset toimintapolitiikat ja -tavat operatiivisen riskin arvioimiseksi ja hallitsemiseksi.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(71) Yksityiskohtaiset periaatteet operatiivisen riskin hallinnalle sisältyvät Rahoitustarkastuksen standardiin 4.4a Operatiivisen riskin hallinta.

6.7.2 Pilari 1 ulkopuolella olevat riskit

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(72) Vakavaraisuuden hallintaan kuuluu, että valvottavalla on riittävä riskienhallinta myös pilari 1 -laskennan ulkopuolisille riskeille. Tämä edellyttää, että määrällisesti arvioitavissa oleville, mutta pilari 1 -laskennan ulkopuolisille riskeille on riittävät menetelmät, joilla valvottava voi arvioida riskiin liittyvän odottamattoman tappion määrää ja hyödyntää tuloksia pääomantarpeen kokonaisarvioinnissa.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(73) Valvottavan on arvioitava vakavaraisuuden hallintaprosessissaan myös riskiprofiilinsa kannalta olennaiset, pilari 1 -laskennan ulkopuolella olevat riskit. Vakavaraisuuden hallinnassaan valvottavan on analysoitava sekä pääomien että muiden riskienhallinnallisten keinojen riittävyyttä.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(74) Tarkoituksenmukaisen riskienhallintakeinon valinta riippuu riskin luonteesta. Vakavaraisuuden hyvän hallinnan ja ylläpidon kannalta on tärkeätä, että valvottava asettaa omaan riskinkantokykyynsä nähden perustellusti mitoitettuja, tehokkaasti seurattavissa ja valvottavissa olevia määrällisiä rajoja (riskilimiittejä). Seuraavissa kohdissa käsitellään vakavaraisuuden mitoituksen ja ylläpidon kannalta eräitä pilari 1 -laskennan ulkopuolelle jääviä riskejä, jotka ainakin soveltuvat määrällisiin tarkasteluihin.

Rahoitustoiminnan (Banking book) korkoriski

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(75) Rahoitustoiminnan korkoriskin tarkastelua varten valvottavan tulee kyetä mittaamaan korkomuutosten vaikutusta sekä korkoherkkien erien nykyarvoon (economic value) että kertyvään rahoituskatteeseen (tuloriski).

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(76) Korkoriski on laskettava ja sitä on seurattava kaikilla ICAAP tarkastelun mukaisilla tasoilla, jotka on määritelty tämä standardin kohdassa 1 Soveltaminen.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(77) Valvottavan on seurattava rahoitustoiminnan korkoriskejä toimintansa laajuuteen ja riskin merkittävyyteen nähden tarkoituksenmukaisin ja riittävin

¹⁸ Direktiivi 2006/48/EY liite V, kohta 8

menetelmin ja välinein.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(78) Valvottavilla on oltava hyvin perusteltu, pysyväksi tarkoitettu ja kirjallisesti dokumentoidut periaatteet¹⁹ niistä taseen korkoriskiin liittyvistä määrittelmistä, menetelmistä ja oletuksista, jotka ovat valvottavan toimintaan liittyvän korkoriskin kannalta merkittäviä.

Soveltamisohje

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(79) Näitä ohjeita täydentävät, yksityiskohtaiset periaatteet korkoriskin hallinnalle sisältyvät Rahoitustarkastuksen standardiin 4.4c Markkinariskin hallinta. Rahoitustaseen korkoriskien säännöllinen raportointi on määrätty erikseen standardin RA4.5 yhteydessä.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(80) Rahoitustoiminnan tulo-riskillä tarkoitetaan mahdollisen korkojen nousun tai laskun aiheuttamia epäedullisia muutoksia valvottavan rahoituskatteeseen.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(81) Valvottavan on seurattava rahoitustoiminnan tulo-riskin toteutumisesta syntyvän muutoksen suuruutta suhteessa kannattavuuteen ja omien varojen määrään. Valvottavan on osoitettava, miten mahdollinen tappio otetaan huomioon riskiperusteisen pääomantarpeen mitoituksessa.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(82) Rahoitustoiminnan nykyarvolla (economic value) tarkoitetaan korkomuutoksen vaikutusta korkoherkkien erien nykyarvoon.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(83) Valvottavan tulee kyetä laskemaan ja raportoimaan nykyarvopohjaiseen laskentaan perustuva, Rahoitustarkastuksen ilmoittaman korkomuutoksen mukainen nykyarvon muutos.

Soveltamisohje

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(84) Valvottava voi käyttää nykyarvon laskemiseen omia sisäisiä laskentamenetelmiään, joiden tulee kyetä mittaamaan nykyarvoa toiminnan luonteeseen ja laajuuteen nähden riittävän luotettavasti ja tarkasti. Valvottava voi kuitenkin käyttää myös standardimenetelmää nykyarvon laskemiseen.²⁰

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(85) Mikäli nykyarvon negatiivinen muutos on enemmän kuin 20 % valvottavan omista varoista, tulee valvottavan välittömästi käynnistää keskustelut valvojan kanssa korjaavien toimenpiteiden laadusta ja aikataulusta.

Soveltamisohje

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(86) Laskelmissa käytettävän korkomuutoksen määrittelee valuuttakohtaisesti Rahoitustarkastus. Ellei Rahoitustarkastus ole muuta määrännyt, käytetään korkomuutoksena 200 korkopisteen yhdensuuntaista (parallel) korkojen muu-

¹⁹ Tarkempi määritelmä vaadittavasta sisällöstä löytyy CEBS:n dokumentista "Technical aspects of the management of interest rate risk arising from non-trading activities under the supervisory review process", 3.10.2006, kohdasta IRRBB 4.

²⁰ Tarkempi määritelmä ja kuvaus standardimenetelmästä löytyy CEBS:n dokumentista "Technical aspects of the management of interest rate risk arising from non-trading activities under the supervisory review process", 3.10.2006, Appendix II, sivu 18

tosta.

Toiminnan keskittyneisyys²¹

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(87) Keskittymäriskiä voi syntyä useilla riskialueilla. Keskittymäriskiä syntyy myös muusta toiminnasta kuin perinteisestä luotonannosta. Keskittymäriskiä saattaa syntyä liiketoiminnan vastapuolien vähäisyydestä, toiminnan keskittymisestä yksittäiseen tuotteeseen, valuuttaan, tuoteperheeseen tai palveluun, tai siitä, että riskien vähentämiseksi suoritettavat transaktiot keskittyvät harvoille vastapuolille.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(88) Valvottavalla on oltava riittävät periaatteet ja menettelytavat kaikkien olennaisten keskittymäriskien hallitsemiseksi. Näitä periaatteita ja sovittuja menettelytapoja on noudatettava käytännössä. Valvottavan on huomioitava olennaiset keskittymäriskit eri riskialueilla vakavaraisuuden hallinnassaan ja riskiperusteisen pääoman riittävyden tarkastelussa.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(89) Valvottavan on voitava tunnistaa ja seurata olennaisia riskikeskittymiä ja niiden kehittymistä. Valvottavan on huolehdittava toimintansa nähden riittävästä limiittijärjestelyistä keskittymäriskin hallitsemiseksi. Valvottavan tulee soveltaa keskittymäriskien arviointiin ja hallintaan stressitestejä.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(90) Stressitestien perusteella valvottava voi osoittaa, millaisissa olosuhteissa keskittymäriskeistä on vaikutuksia riskinkantokyvylle ja ryhtyä tarkoituksenmukaisiin riskejä vähentäviin tai vakavaraisuutta vahvistaviin toimenpiteisiin.²²

Toiminnan hajautuneisuus

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(91) Vakavaraisuuden vähimmäispääoman laskennassa oletuksena on, että valvottavan toiminta on laajaa, monipuolista, kansainvälistä ja että riskit ovat hyvin hajautuneet. Tästä seuraa, että pilari 1 vähimmäisvakavaraisuusvaatimusta luotto-, markkina- ja operatiivisille riskeille on pidettävä edustavana vain hyvin hajautetulle toiminnalle.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(92) Toiminnan riskeihin liittyvien hajautusvaikutusten arviointi ja huomioon ottaminen valvottavan pääomatason kokonaismitoituksessa nousee esiin erityisesti käytettäessä kehittyneitä taloudellisten pääoman menetelmiä. Riskien hajautusta arvioidaan tilastomatemaattisten suureiden ja menetelmien avulla. Hajautushyötyjä voi esiintyä riskien sisällä, esimerkiksi luotto- ja markkinaris-

²¹ Direktiivi 2006/48/EY liite V, kohta 5

²² Tarkemmin CEBSin ohjeistus "Technical aspects of the management of concentration risk under the supervisory review process" 14.12.2006 ja "Technical aspects of stress testing under the supervisory review process" 14.12.2006

kissä, eri riskien välillä, liiketoimintojen, maantieteellisten alueiden ja/tai eri yksiköiden välillä.

Perustelu
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(93) Basel II sääntelyssä hyvä hajautuneisuus pilari 1 -laskennan riskialueille sisältyy laskentasääntöihin. Sen sijaan sääntely ei määrittele olettamuksia riskien hajautuneisuudesta pilari 1 -laskennan osittain tai kokonaan ulkopuolisille riskeille.

Perustelu
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(94) Hajautusvaikutusten pitkän ajan empiiriseen aineistoon perustuva arviointi on vielä puutteellista. Markkinoiden hyvä käytäntö hajautusvaikutusten laskentaan ja todentamiseen ei ole vakiintunut. Erytisen haasteellista on arvioida ja todentaa luotettavalla tavalla riippuvuuksien vakautta ja käyttäytymistä toimintaympäristön poikkeusolosuhteissa, esimerkiksi rahoitusalan kriisitilanteissa.

Sitova
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(95) Riskinkantokyvyn varmistamiseksi valvottavat eivät vakavaraisuuden hallinnassaan toistaiseksi voi ottaa huomioon hajautushyötyjä pilari 1 -laskennan piiriin kuuluville riskeille (luotto-, markkina- ja operatiivinen riski).

Sitova
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(96) Muilta osin valvottavan tulee osoittaa, että vakavaraisuuden hallinnassa huomioon otetut hajautushyödyt eri riskien välillä on vakuuttavasti perusteltu. Hyötyjen tulee perustua valvottavan oman toiminnan analysointiin. Tarkastelujen tulee kattaa myös toimintaympäristön kriisitilanteet, jotta riippuvuuksien pysyvyys voidaan perustella luotettavasti.

Likviditeettiriskit: maksuvalmiusriski ja rakenteellinen rahoitusriski²³

Sitova
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(97) Valvottavalla on oltava riittävät periaatteet ja menettelytavat lyhytaikaisen maksuvalmiusriskin ja rakenteellisen rahoitusriskin hallitsemiseksi riittävän ennakoivasti.

Sitova
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(98) Valvottavan on huolehdittava rahoituksen saatavuudesta, mihin kuuluu riittävien likvidien varojen ylläpito ja tarvittaessa käyttöön otettavien vaihtoehtoisten rahoitusjärjestelyjen olemassaolo. Maksuvalmiusriskin hallitsemiseksi valvottavalla on oltava riittävät stressitestit ja varautumissuunnitelma likviditeettikriisin varalta.

Perustelu
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(99) Maksuvalmiusriskillä tarkoitetaan lyhytaikaisten sisään tulevien ja ulos menevien kassavirtojen epätasapainosta syntyvää epävarmuutta. Riskienhallinnan järjestelmien avulla valvottavan on voitava seurata jatkuvasti nettorahoitusasemaansa ja sen kehittymistä. Rakenteellisella rahoitusriskillä tarkoitetaan pitkän aikavälin luotonannon rahoittamiseen liittyvää epävarmuutta. Sitä voidaan arvioida talletusten ja luotonannon suhteella ja niiden erotuksen kattamisesta syntyvien markkinaehtoisten kustannusten kautta.

²³ Direktiivi 2006/48/EY liite V, kohta 9

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(100) Likviditeettiriskien stressitesteihin sisältyy yleensä vaihtoehtoisia skenaarioita valvottavalle olennaisten markkinoiden kokonaislikviditeetin epäedullisista muutoksista (ulkoiset tekijät) ja valvottavan omaan nettorahotusasemaan liittyvistä epäedullisista muutoksista (sisäiset tekijät). Erityistä huomiota kiinnitetään skenaarioiden taustaoletusten perusteltavuuteen.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(101) Yksityiskohtaiset periaatteet likviditeettiriskien hallinnalle sisältyvät Rahoitustarkastuksen standardiin [4.4d Likviditeettiriskin hallinta].²⁴

Muut riskit

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(102) Jos valvottavan toimintaan liittyy esimerkiksi olennaista kiinteistöriskiä, myös tämä riski on huomioitava vakavaraisuuden hallinnassa ja riskiperusteisen pääoman riittävyyden tarkastelussa.

6.7.3 Ulkoisen toimintaympäristön riskit²⁵

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(103) Valvottavalla on oltava riittävät menetelmät makrotaloudellisen toimintaympäristön muutosten vaikutusten arviointiin. Arviointimenetelmien tulee mahdollistaa muutoksista mahdollisesti aiheutuvien kannattavuusvaikutusten ja tappioiden määrittäminen. Nämä vaikutukset on huomioitava pääomatavoitteiden asettamisessa ja riskiperusteisen pääoman mitoituksessa. Valvottavan tulee soveltaa toimintaympäristön riskien arviointiin stressitestejä.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(104) Toimintaympäristön poikkeuksellisten mutta mahdollisten muutosten vaikutuksia valvottavan riskiprofiiliin, kannattavuuteen ja vakavaraisuuteen voidaan arvioida stressitesteillä, joihin sisältyvät herkkyysoanalyysit ja skenaariotestit. Stressitestiä tarkoituksena on auttaa ymmärtämään oman toiminnan erityispiirteitä ja epävarmuuksia poikkeuksellisissa muutostilanteissa. Tarkastelujen aikajänne ja menetelmällinen vaativuus on suhteessa liiketoimintasuunnitelmiin ja liiketoiminnan vaatimuksiin.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(105) Makrotaloudellisiin toimintaympäristöriskeihin kuuluvat mm. talouden suhdannevaiheen vaikutus luottosalkun laatuun, korkojen ja valuuttakurssien muutokset sekä osakkeiden ja kiinteistöjen hintojen muutokset. Mikrotaloudellisia toimintaympäristöriskejä ovat toimialan sisäiset rakennemuutokset, muuttuva kilpailutilanne ja kilpailijoiden toimet, jotka edellyttävät valvottavan oman strategian sopeuttamista tuloksellisen liiketoiminnan varmistamiseksi. Valvonta- ja sääntely-ympäristön riskit aiheutuvat lainsäädännön ja valvonnan muutoksista. Sääntely-ympäristössä tällaisia muutoksia ovat vakavaraisuusudistuksen lisäksi esimerkiksi tilinpäätössääntelyn (IFRS), muun kansainvälisen sääntelyn ja EU:n lainsäädännön muutokset.

²⁴ Tarkemmin esim. CEBSin ohjeistus "Technical aspects of stress testing under the supervisory review process" 14.12.2006

²⁵ Direktiivi 2006/48/EY liite V, kohta 2

6.7.4 Yhteenvedo stressitestien käytöstä vakavaraisuuden hallinnassa²⁶

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(106) Stressitestit muodostavat vakavaraisuuden hallinnassa ennakoivan väli-
neen kannattavuuteen vaikuttavien tekijöiden ja pääomien riittävyyden arvi-
oinnissa. Stressitestejä suoritetaan valvottavan riskiprofiilin kannalta kaikille
olennaisille riskeille ottaen huomion riskin laadun ja merkittävyyden. Näillä
menetelmillä täydennetään myös riskiperusteisen pääomantarpeen määrittä-
misessä käytettyjä tilastollisia malleja kuten VaR-malleja.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(107) Valvottavan on riskiprofiilinsa ja toimintaansa kohdistuvien olennaisten
riskien perusteella määriteltävä ne riskitekijät, joiden suhteen stressitestausta
on suoritettava. Stressitestien on perustuttava poikkeuksellisiin mutta mah-
dollisiin tilanteisiin. Stressitestejä suoritetaan vähintään vuosittain.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(108) Testit voivat pohjautua historiallisiin skenaarioihin, mutta tilanteesta
riippuen myös hypoteettisia skenaarioiden käyttöä tulisi harkita. Historialliset
skenaariot eivät välttämättä heijasta tilanteita, jotka ovat poikkeuksellisia
mutta mahdollisia. Stressitestejä tulisi suorittaa vaihtelemalla skenaarioiden
vakavuutta ja todennäköisyyttä.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(109) Konsolidointiryhmissä stressitestejä suoritetaan vakavaraisuuden hal-
linnassa pääsääntöisesti konsolidoidun taloudellisen aseman perusteella. Kon-
solidointiryhmän emoyrityksen tulee huolehtia, että suoritettavat stressitestit
kattavat riittävällä syvyydellä markkinoiden ja toimialojen erityispiirteet ja
kehitysvaiheiden erot eri maissa. Tämä saattaa edellyttää useita, räätälöityjä
stressitestejä konsolidointiryhmässä.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(110) Oheiseen taulukkoon on koottu riskienhallintaan liittyviä analyysi- ja
testausvaatimuksia sekä mahdolliset viittaukset Rahoitustarkastuksen muihin
standardeihin, joissa on yksityiskohtaisempia vaatimuksia ao. riskialueeseen
liittyen.

Riskialue	Analysointi	Viittaukset
Luottoriskin sisäis- ten luottoluokitus- ten menetelmä	Valvottavalla on oltava laadukkaat me- netelmät (ns. stressitestit), joilla se arvioi niitä mahdollisesti haitallisia vai- kutuksia, joita toimintaympäristön muutoksilla voi olla sen myöntämien vastuiden laatuun. Valvottavan on arvioitava pääomansa riittävyyttä sekä	Tämän standardin kohdat (57) - (58) 4.3d Luottoriskin vakavaraisuus- vaatimus sisäis- ten luottoluoki-

²⁶ Tarkemmin CEBSin ohjeistus "Technical aspects of stress testing under the supervisory review process" 14.12.2006

	<p>muuta kykyään selviytyä näissä tilanteissa.</p> <p>Valvottavan on säännöllisesti arvioitava tiettyjen taloudellisten olosuhteiden vaikutusta luottoriskiasemaansa ja luottoriskin pääomavaateeseen. Testattavien olosuhteiden on oltava kohtuullisen ankaria, siten että ne heijastavat vähintään lievän taloudellisen taantumun vaikutuksia. Valvottavan on tässä yhteydessä arvioitava, miten vastuiden luottoluokat muuttuvat. Valtaosan valvottavan luottosalkusta on kuuluttava edellä mainittujen analyysin piiriin.</p>	tusten menetelmää käytettäessä
Luottoriskin keskityneisyys	Valvottavan tulee tehdä erilaisia arvioita siitä, miten harvinaiset, mutta ongelmalliset tilanteet voivat vaikuttaa luottoriskin määrään. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi suuret markkinahintojen heilahtelut, suurten markkinaosapuolten konkurssit, likviditeetin yllättävät muutokset, huomattavien maariskien toteutuminen ja vastaavat tilanteet.	Tämän standardin kohdat (62) - (63) 4.4a Luottoriskien hallinta
Suuret asiakasriskit	Valvottavien, jotka soveltavat suurten asiakasriskien laskennassa rahoitusvakuuksien huomioimisessa kattavaa menetelmää tai ovat saaneet luvan käyttää omia LGD-estimaatteja ja vasta-arvokertoimia, tulee identifioida tilanteet, jotka voisivat vaikuttaa epäedullisesti rahoitusvakuuden realisointiarvoon.	Tämän standardin kohta (64) RA4.1 Suurten asiakasriskien ilmoittaminen
Luottoriskinvähentämistekniikoiden sisäiset mallit	Valvottavan on säännöllisesti suoritettava stressitestejä. Johdon on käytävä läpi näiden testien tulokset ja niiden tulee heijastua politiikkoihin ja asetettuihin limiitteihin.	4.3f Luottoriskin vähentämistekniikat luottoriskin sisäisten luokitusten menetelmää käytettäessä
Vastapuoliriskin sisäisen mallin menetelmä	Valvottavalla on oltava käytössään asianmukaiset stressitestimenetelmät vakavaraisuuden arviointia varten.	4.3k Vastapuoliriskin vakavaraisuusvaatimus,

	Valvottavan on verrattava näitä stressimittareita EPE ²⁷ -mittariin ja otettava ne osaksi vakavaraisuuden hallinnan prosessia.	kohta 12.5.3
Markkinariskit	Valvottavan tulee suorittaa stressitestausta kaupankäyntivaraston positiioille ja merkittävälle rahoitustoiminnan markkinariskiä sisältäville positiioille.	Tämän standardin kohta (68) [4.4c Markkinariskien hallinta]
Markkinariskin sisäiset mallit	Valvottava tekee riittävän usein kattavia stressitestejä ja johto käy läpi testien tulokset. Stressitestien tulosten tulee heijastua politiikkoihin ja asetettuihin limiitteihin.	4.3g Markkinariskin vakavaraisuusvaatimus, kohta 12.1
Toiminnan keskittyneisyys	Valvottavan tulee arvioida toimintansa keskittyneisyysriskiä riittävin stressitestein.	Tämän standardin kohdat (89) - (90)
Likviditeettiriski	Likviditeettiriskin hallitsemiseksi valvottavalla tulee olla riittävät stressitestit.	Tämän standardin kohdat (98) ja (100) [4.4d Likviditeettiriskin hallinta]
Ulkoisen toimintaympäristön riskit	Toimintaympäristön riskit on huomioitava pääoman riittävyyden tarkastelussa valvottavan toiminnan kannalta riittävin ja tarkoituksenmukaisin keinoin mm. stressitestein.	Tämän standardin kohta (103) - (104)

6.8 Ennakoiva vakavaraisuuden hallinta

Perustelu
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(111) Vakavaraisuuden hallinta perustuu ennakoivaan lähestymistapaan. Valvottavan on otettava huomioon vakavaraisuuden hallinnassaan liiketoiminnan strategia, siihen perustuvat suunnitelmat ja toimintaympäristön eri tekijöiden muutosten vaikutukset näihin suunnitelmiin.

Sitova
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(112) Valvottavalla on oltava strategia tavoitteiden mukaisen pääomatason ylläpitämiseksi. Valvottavalla on oltava ylimmän johdon hyväksymä pääomasuunnitelma, joka sisältää tavoitteet pääomatasolle ja aikajänteen niiden saattamiselle.

Perustelu
Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(113) Riskien lisäksi vakavaraisuuden hallintaan vaikuttavia tekijöitä voivat olla esimerkiksi luotonannon kasvutavoitteet, varainhankinnan lähteet ja va-

²⁷ EPE = odotettu positiivinen vastapuoliriski

rojen käyttö sekä muutokset näissä, osinkopolitiikka ja pilari 1 mukaisen pääomavaatimuksen vaihtelu suhdannekehityksen myötä.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(114) Pääomasuunnitelmasta ilmenee, miten valvottava tulevaisuudessa aikoo varmistaa pääoman riittävyyden ottaen huomioon pääoman hankintaan liittyvät rajoitukset. Pääomasuunnitelmassa käsitellään myös niitä mahdollisia toimenpiteitä, joita valvottavalla on käytössään vakavaraisuuteen vaikuttavien odottamattomien tilanteiden varalta.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(115) Tällaisia toimenpiteitä voivat olla lisäpääoman hankinta, liiketoiminnan rajoittaminen tai riskien vähentämistekniikkojen käyttö.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(116) Pääomasuunnitteluun liittyvä prosessi ja siihen liittyvät vastuut on kuvattava osana vakavaraisuuden hallintaprosessin kuvausta.

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(117) Rahoitustarkastus suosittelee, että pääomasuunnitelma päivitetään vähintään vuosittain ja aina strategian tai liiketoimintasuunnitelmien päivityksen yhteydessä ja että se kattaa kuluvan vuoden lisäksi ainakin kaksi seuraavaa vuotta.

6.9 Riskiperusteisen pääomatarpeen arvioinnin lähtökohdat

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(118) Valvottavan vakavaraisuuden hallinnan tulee pohjautua riittäviin riskien mittaamis- ja arviointimenetelmiin. Kaikilla valvottavilla on oltava dokumentoitu prosessi riskiperusteisen pääoman tarpeen mittaamiseksi ja arvioimiseksi. Vakavaraisuuden hallintaprosessin tuottamien lopputulosten tulee heijastua valvottavan liiketoimintastrategiaan ja riskinottohalukkuuteen.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(119) Valvottavan riskien mittaamis- ja arviointimenetelmien dokumentaation tulee sisältää kuvaukset prosessista vaiheineen ja vastuineen, käytetyt määritelmät ja oletukset, käytetyt mittaamismenetelmät ja niiden kuvaukset, käytetyt tietojärjestelmät ja niiden kuvaukset sekä kuvaus laadun varmistuksesta.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(120) Riskiperusteisen pääomatarpeen mittaamisessa ja arvioinnissa käytettyillä menetelmillä on oltava laadun varmistus. Laadun varmistus kattaa käytettyjen lähtötietojen, olettamusten ja mittaamisessa käytettyjen menetelmien tuottamien lopputulosten oikeellisuuden. Luvun 6.3. mukainen johdon vastuu vakavaraisuuden hallinnan järjestämisestä käsittää myös prosessin lopputulosten laadun varmistuksen.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(121) Suhteellisuuden periaate ja alan käytäntöjen kehittyminen heijastuvat vakavaraisuuden hallinnassa ja sen suunnittelussa. Valvottavat voivat raken-

taa vakavaraisuuden hallintaprosessinsa monella tavoin. Riskien mittaamiseen ja arviointiin ei ole yhtä ainoata oikeaa tapaa.

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(122) Vakavaraisuuden hallinnassa riskien mittaamista ja arviointia voidaan lähestyä esimerkiksi seuraavasti:

- valvottava voi ottaa lähtökohdaksi pilari 1 -laskentamenetelmien tuottamat lopputulokset luotto-, markkina- ja operatiivisen riskin pääomatarpeelle ja täydentää tarkastelua kattamaan koko riskiprofiilinsa huomioiden kaikki olennaiset riskit.
- valvottava voi käyttää pilari 1 -laskentamenetelmistä poikkeavia mittaamistapoja määrittäessään eri riskityypeille riskiperusteista pääomantarvetta. Kokonaisriskiprofiiliin vaatima pääomantarve voidaan laskea eri menetelmien tuottamien lopputulosten summana.
- valvottava voi käyttää riskiperusteisen pääomantarpeen mittaamiseen edellä kuvattuja lähestymistapoja kehittyneempiä kvantitatiivisia malleja, esimerkiksi taloudellisen pääoman mallia.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(123) Rahoitustarkastus edellyttää, että valvottava suhteuttaa riskien mittaamiseen ja arviointiin käyttämänsä menetelmät oman toimintansa vaativuuden ja erityispiirteiden mukaisesti. Kaikkien valvottavien on huomioitava vakavaraisuuden hallinnan kokonaisvaltaisuus ja kohdassa 6.7 mainitut seikat olennaisista riskeistä sekä niiden mittaamisesta ja arvioinnista.

6.10 Pienten valvottavien riskiperusteinen pääomantarpeen arviointi

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(124) Pienet valvottavat voivat ottaa vakavaraisuuden hallinnassaan riskiperusteisen pääomantarpeen mittaamisen ja arvioinnin lähtökohdaksi pilari 1-laskentamenetelmien tuottamat tulokset. Pieni valvottava voi mitata ja arvioida riskiperusteista pääomantarvetta myös muilla tavoin.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(125) Kun valvottava valitsee pilari 1 -laskennan tulokset lähtökohdakseen, se arvioi luotto-, markkina- ja operatiivisen riskin vaatiman pääomantarpeen pilari 1 -laskentamenetelmien tuottamien tulosten perusteella ja syventää tarkastelua ottamalla mukaan näiden riskien sellaiset ulottuvuudet, jotka jäävät pilari 1 -laskennan ulkopuolelle (ns. pilari 2 -elementit). Valvottava täydentää arviotaan niiden riskien käsittelemiseksi ICAAPissa, joita pilari 1 ei lainkaan kata.

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(126) Luottoriskin standardimenetelmää käyttävät valvottava arvioi, miten oma luottosalkku poikkeaa Basel II laskennan taustaolettamuksista ja mm. sen, riittääkö pilari 1 -vähimmäisvakavaraisuusvaatimus kattamaan luottokelpoisuudeltaan heikkoihin tai heikon vakuuden varassa oleviin saamisiin liitty-

vän luottoriskin.

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(127) Valvottava voi perustaa rahoitustoiminnan tuloriskin arvioinnin Rahoitustarkastukselle raportoitaviin maturiteettipäätasapainolukuihin tai omiin oletuksiin maturiteettipäätasapainoista (staattinen lähestymistapa) tai omiin tasehallinnan järjestelmiin (dynaaminen lähestymistapa).

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(128) Nykyarvomenetelmään perustuvan tarkastelun tulee ottaa huomioon vähintään Rahoitustarkastuksen määrittelemän korkomuutoksen suuruinen korkotason muutos.

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(129) Valvottava voi arvioida sijoituskiinteistöihinsä liittyvän riskin kiinteistöomistuksen koon, kiinteistösalkun laadun, kiinteistöstrategian ja salkun käyvän arvon perusteella. Kiinteistösalkun laatuun vaikuttavat kiinteistöjen sijainti, kiinteistöistä saatavien nettotuottojen taso, käyttöaste ja huonotuottoisten kiinteistöjen osuus salkussa.

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(130) Valvottava voi arvioida rakenteellista rahoitusriskiään tarkastelemalla luottokannan ja talletusten välistä eroa. Likviditeettiin liittyvä riski voidaan arvioida lyhytaikaisten kassavirtojen erotuksen perusteella.

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(131) Valvottava voi tehdä kokonaistalouden kehitystä koskevan suhteellisen yksinkertaisen stressitestiskenaarion arvioidakseen suhdanteiden epäedullisista muutoksista johtuvien tappioiden määrää.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(132) Valvottavan riskiprofiiliin arvioinnin lopputuloksena voi olla, että vähimmäispääomavaatimuksen ulkopuolelle jäävät riskit eivät joko lainkaan koske valvottavaa tai ovat hyvin vähäisiä, tai että valvottava ottaa ne riittävästi huomioon pitämällä yksinkertaisesti mitoitettua pääomapuskuria pilari 1- vähimmäisvakavaraisuusvaatimuksen päälle.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(133) Edellä selostetussa lähestymistavassa Rahoitustarkastus edellyttää, että valvottava esittää, miten se on analysoinut pilari 1 ulkopuoliset riskit. Lisäksi edellytetään, että valvottava voi osoittaa kartoittaneensa riskiperusteisia pääomantarpeitaan riittävän ennakoivasti.

6.11 Suuren valvottavan riskiperusteinen pääomantarpeen arviointi

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(134) Rahoitustarkastus odottaa, että suuret valvottavat omaksuvat kansainvälisten parhaiden käytänteiden mukaiset lähestymistavat ja menetelmät riskiperusteiseen pääomanhallintaansa. Tämä tarkoittaa, että vakavaraisuuden hallintaprosessissa riskejä mitataan taloudellisen pääoman mallin tai muun

kvantitatiivisen mallin pohjalta.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(135) Rahoitustarkastuksen näkemyksen mukaan taloudellisen pääoman mallien hyödyntämiseen voi liittyä monia etuja. Mallit mahdollistavat riskien yhteismitallisen tarkastelun, yhdistelyn ja mahdollisesti myös riskien välisten korrelaatioiden huomioon ottamisen. Riskiperusteisen pääomantarpeen mitoituksen ohella taloudellisen pääoman mallien tuloksia voidaan hyödyntää myös pääoman kohdentamisessa, riskilimiittien asettamisessa, riskin hinnoittelussa ja pääoman tuottovaatimuksen asettamisessa.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(136) Taloudellisen pääoman käsitteeseen perustuvia tai muita kvantitatiivisia malleja käyttävien valvottavien on huomioitava vakavaraisuuden hallinnan kokonaisvaltaisuus ja kohdassa 6.7. esitetyt seikat. Valvottavan on kyettävä osoittamaan luotto-, markkina- ja operatiivisen riskin käsittelyn eroavaisuudet pilari 1 -laskennan ja oman vakavaraisuudenhallintaprosessinsa välillä.

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(137) Suuren valvottavan rahoitustoiminnan korkoriskien tulo-riskinäkökulman arvioinnin ja hallinnan tulee perustua dynaamiseen lähestymistapaan (ennusteet tase-erien ja korkojen muutoksista).

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(138) Nykyarvomenetelmään perustuvan tarkastelun tulee ottaa huomioon vähintään Rahoitustarkastuksen määrittelemän korkomuutoksen suuruinen korkotason muutos.

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(139) Standardishokin lisäksi valvottavan on kyettävä laskemaan korkopositionsa ja niiden herkkyys:

- tuottokäyrän muodon muutoksille
- eri markkinakorkojen suhteiden muutoksille (ns. basis risk)
- käytettyjen oletusten, kuten asiakkaiden käyttäytymisen, muutoksille.

Rahoitustaseen korkoriski

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(140) Valvottava voi määritellä ja mitata korkoriskinsä koko toimintaansa kohdistuvana korkoriskinä. Suuren valvottavan taseen korkoriskin arvioinnin ja hallinnan tulee perustua dynaamiseen lähestymistapaan (ennusteet tase-erien ja korkojen muutoksista). Korkoriskin herkkyystarkastelut kattavat vähintään seuraavat seikat: herkkyys korkotason muutoksille, herkkyys tuottokäyrän muutoksille, basis risk (eri markkinoiden korkoerojen muutokset) ja asiakaskäyttäytymisen vaikutukset.

Ulkoisen toimintaympäristön riskit

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(141) Riskiperusteisen pääomatarpeen mittaamisessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon myös toimintaympäristöön liittyvät riskit. Nämä riskit voidaan huomioida joko käytetyssä mallissa tai erikseen tehtävillä stressitesteillä. Stressitestien tulee kattaa muutokset kokonaistaloudellisissa tasapainomuutujissa.

6.11.1 Kvantitatiivisten mallien käyttö

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(142) Kvantitatiivista mallia käyttävien lähestymistapojen tulisi täyttää ainakin seuraavat yleiset vaatimukset:

- mallin käyttötarkoitus ja käyttöala vakavaraisuuden hallinnassa ja pääomasuunnittelussa tulee määritellä. Edelleen tulee määritellä, miten ja millä perusteilla taloudellista pääomaa kohdennetaan eri riskeille, liiketoiminnoille, yksiköille jne. Lisäksi valvottavan tulee määritellä, miten mallia käytetään toimintojen operatiiviseen johtamiseen, tuotteiden hinnoitteluun, riskilimiittien asettamiseen, tuloksellisuuden arviointiin sekä mahdollisesti palkitsemisjärjestelmiin.
- mallin keskeisten käsitteiden sisältö tulee olla selkeästi määritelty. Määrittelyistä tulee selvittää luotettavasti riskien jaottelun perusteet, olennaisuuden kriteerit ja eri riskien sisällölliset ulottuvuudet. Edelleen tulee käydä ilmi luottamustason ja tarkastelujakson valintaperusteet.
- eri riskien mittaamismenetelmien tulee olla perusteltavissa suhteessa rahoitustoimialalla vallitsevaan parhaaseen käytäntöön. Niiden tulee täyttää tilastomatemaattisen mallintamisen hyvän luotettavuuden kriteerit. Valvottavan tulee huolellisesti analysoida riskimittareihin liittyvät oletukset, syötetietotarpeet sekä käytettyjen mittarien analyytiset vahvuudet, heikkoudet tai tulkinnalliset ongelmat.
- riskien yhdistelyyn käytetyistä ratkaisuksista ja analyytisistä menetelmistä tulee olla kattava selvitys. Mahdollisten, riskien välisten hajautushyötyjen huomioon ottaminen taloudellisen pääoman tarpeen laskennassa on voitava perustella vakuuttavasti.

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(143) Valvottavan käyttämien mallien sisäisessä arvioinnissa tulisi huomioida ainakin seuraavat näkökulmat:

- laskennan toimivuus ja luotettavuus prosessina,
- käytettyjen lähestymistapojen ja keskeisten oletusten oikeellisuus ja rajoitteet,
- analyytisten menetelmien ja mittareiden tarkoituksenmukaisuus ja

luotettavuus,

- laskentaprosessin yhdistäminen johdon muihin ohjausjärjestelmiin ja toiminnan jatkuvaan ohjaamiseen organisaation eri tasoilla.

6.12 Tulosten perusteltavuus

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(144) Vakavaraisuuden hallintaprosessi tuottaa lopputuloksenaan: arvion valvottavan kokonaisriskiprofiiliin kattamiseksi tarvittavan pääoman määrästä, kriittisen kartoituksen laadullisista riskeistä sekä tarkastelun olemassa olevan riskinkantokyvyn riittävydestä. Vakavaraisuuden hallinnan tulee kohdan 6.6 mukaan kattaa myös muut pääoman määrän ja laadun kannalta merkittävät näkökohdat.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(145) Valvottavan on voitava perustella, miten pääomatarve on määritetty suhteessa kokonaisriskiprofiiliin ja muihin vakavaraisuuden hallinnan kannalta merkittäviin näkökohtiin. Valvottavan on kyettävä täsmentämään prosessinsa tuottaman tuloksen yhtäläisyydet ja erot vakavaraisuuden vähimmäisvaatimukseen (pilari 1) Tarvittaessa on selvitettävä, miten valvottavan käyttämä käsitteistö poikkeaa Rahoitustarkastuksen käyttämästä käsitteistöstä.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(146) Valvottavan on julkistettava vähintään ne tiedot, joita vakavaraisuustietojen julkistaminen markkinoille (pilari 3) edellyttää. Julkistettaviin tietoihin on sisällytettävä muun muassa riskienhallinnassa sovellettavat strategiat ja prosessit sekä yhteenveto vakavaraisuuden riittävyyden arvioinnista nykyisen liiketoiminnan ja liiketoimintasuunnitelmien pohjalta.

Suositus

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(147) Suositeltavaa on, että valvottavat julkaisevat myös vakavaraisuuden hallintaprosessinsa tulokset niin, että niistä ilmenevät valvottavan riskiprofiiliin edellyttämä pääomantarve ja vakavaraisuustaso, valvottavan omat määritellyt riskinkantokykyyn sisällytettävistä omien varojen eristä sekä vakavaraisuuden hallintaprosessissa vakavaraisuudelle asetetut määrälliset ja laadulliset tavoitteet. Valvottavan todellisen vakavaraisuuden riittävyyden arviointi edellyttää hyvää markkinainformaatiota vakavaraisuuden hallintaprosessista ja sen tuloksista. Tämä mahdollistaa valvottavien välisen vertailtavuuden. Valvottavan tulisi verrata vakavaraisuuden hallintaprosessinsa tuloksia oman vertailuryhmänsä käytettävissä oleviin, vastaaviin tuloksiin, ja siten varmistua tulosten järkevyydestä. Tulosten analysointi vertailuryhmään nähden tulisi tehdä ainakin valvottavan sisäiseen käyttöön.

7

SIJOITUSPALVELUYRITYSTEN VAKAVARAISUUS HALLINNAN ERITYISPIIRTEITÄ

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(1) Sijoituspalveluyrityksiä pidetään pääsääntöisesti tässä standardissa tarkoitettuina pieninä valvottavina. Erityisesti kaikki sellaiset toimiluvan haltijat, joiden toiminnan perustamispääomavaatimus on 125 000 euroa, ovat tämän standardin tarkoittamia pieniä valvottavia. Toiminnan tosiasiallinen laajuus ja monimuotoisuus sekä valvottavan kuuluminen konserniin tai konsolidointiryhmään voivat kuitenkin rajoittaa sijoituspalveluyrityksille annetun ohjeistuksen soveltuvuutta.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(2) Tämän standardin luvun 6 määräykset ja ohjeet vakavaraisuuden hallinnan järjestämisestä koskevat sijoituspalveluyrityksiä. Kaikilta sijoituspalveluyrityksiltä edellytetään kirjallista, ylimmän johdon hyväksymää vakavaraisuuden hallinnan prosessikuvausta, joka täyttää luvussa 6 asetetut vähimmäisvaatimukset:

- ylin johto asettaa liiketoiminnan ja toimintaympäristön riskeihin suhteutetun sisäisen pääomatavoitteen
- vakavaraisuuden hallinta tulee järjestää siten, että toimiva ja ylin johto pystyvät sen perusteella jatkuvasti arvioimaan toiminnasta syntyvät merkittävät riskit
- vakavaraisuuden hallinnan lähtökohtana ovat riskit ja sen tulee katkaa kaikki olennaiset riskit sekä pääoman määrän ja laadun kannalta asetetut tavoitteet
- vakavaraisuuden hallinnan tulee perustua ennakkointiin, jossa otetaan huomioon liiketoiminnan strategiset suunnitelmat ja toimintaympäristön tekijöiden vaikutukset
- vakavaraisuuden hallintaprosessinsa riskien mittaamisen ja arvioinnin lähtökohdaksi voidaan ottaa pilari 1-laskentamenetelmien tuottamat tulokset.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(3) Sijoituspalveluyritykset arvioivat kohdassa 6.7 mainitut riskit soveltuvien osin. Jäljempänä on lisäohjeita erityisesti pienimuotoista sijoituspalvelujen tarjontaa harjoittaville valvottaville sijoituspalvelutoiminnalle luonteenomaisien riskien arvioimiseksi.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(4) Kaikkien sijoituspalveluyritysten tulee arvioida toiminnassaan esiin tulevaa keskittymäriskiä. Keskittymäriski voi muodostua paitsi standardin RA4.1 mukaisista asiakasriskeistä ja riskikeskittymistä myös sellaisista olosuhteista, joita aiheuttavat esimerkiksi vastapuolien tai asiakkaiden vähäinen määrä, yksittäisen liiketoimen koko tai toiminnan riippuvuus yksittäisestä tuotteesta tai palvelusta. Esimerkiksi yritysjärjestelyissä valvottavan tulisi ottaa huomioon tilanne, jossa sovittua palkkiota ei makseta, koska vastapuoli riitauttaa sopimuksen ja tästä aiheutuu odottamattomia tappioita. Omaisuudenhoitoa tarjoavan valvottavan tulee esimerkiksi ottaa huomioon sellainen tilanne, jossa jo lähtökohtaisesti suppea asiakkaiden tai hoidettavana olevan omaisuuden määrä vähenee yllättäen.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(5) Kaikkien sijoituspalveluyritysten tulee arvioida ulkoisten tekijöiden vaikutusta oman pääomansa riittävyyteen. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että valvottavan tulee laatia oman strategiansa ja liiketoimintansa osalta suunnitellut markkinatilanteen heikentymisen varalta tai arvioida pääomien riittävyyttä tilanteessa, jossa toimintaa laajennetaan joko alueellisesti, uusille markkinoille tai uudella tuotteella.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(6) Rahoitusvälinettä koskevien toimeksiantojen vastaanottamista, välittämistä tai toteuttamista tarjoavien sijoituspalveluyritysten tulee erityisesti arvioida oikeudellisia riskejä, jotka saattavat aiheutua siitä, että asiakkaan suojaksi säädettyjä menettelyitä on rikottu tai maineriskin toteutumista samalla perusteella.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(7) Kaupankäyntiä omaan lukuun harjoittavien sijoituspalveluyritysten tulee erityisesti arvioida oma suora markkinariskinsä ja likviditeettiriskinsä sekä se markkinariski, joka seuraa asiakkaan toimeksiannon toteuttamisesta, jos toimeksiantoa ei selvitetä ja toimiteta.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(8) Omaisuudenhoitoa tarjoavien sijoituspalveluyritysten tulee arvioida välittäjien tapaan oikeudellisia riskejä, jotka saattavat aiheutua siitä, että asiakkaan suojaksi säädettyjä menettelyjä on rikottu tai maineriskin toteutumista samalla perusteella.

8

SIIRTYMÄSÄÄNNÖS

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(1) Mikäli luottolaitos käyttää luottolaitostoiminnasta annetun lain (121/2007) 178 §:n nojalla oikeuttaan laskea mainitun lain 55 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen omien varojen vähimmäismäärän mainitun lain voimaan tullessa sovellettujen säännösten mukaisesti vielä vuoden 2007 aikana, sovelletaan tätä standardia luottolaitokseen vasta 1.1.2008 alkaen.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(2) Edellä kuvattua vastaavaa siirtymäsäännöstä sovelletaan sijoituspalveluyritykseen sijoituspalveluyrityslain (579/1996) muuttamista koskevan lain (135/2007) siirtymäsäännöksen nojalla.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(3) Edellä kuvattua vastaavaa siirtymäsäännöstä sovelletaan rahastoyhtiöihin sijoitusrahastolain (48/1996) muuttamista koskevan lain (134/2007) siirtymäsäännöksen nojalla.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(4) Edellä kuvattua vastaavaa siirtymäsäännöstä sovelletaan osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisöön osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain (1504/2001) muuttamista koskevan lain (124/2007) siirtymäsäännöksen nojalla.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(5) Tätä standardia ei sovelleta ennen 1 päivänä tammikuuta 2011 sijoituspalveluyritykseen, joka toimiluvan ehtojen nojalla saa tarjota sijoituspalvelua yksinomaan hyödykemarkkinoihin liittyvillä johdannaisopimuksilla.

9

RAHOITUSTARKASTUKSELLE VAKAVARAISUUDENHALLINNASTA TOIMITETTAVAT TIEDOT

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(1) Hyvään vakavaraisuuden hallintaan kuuluu, että valvottavalla on toiminnan luonteeseen ja laajuuteen nähden riittävät kirjalliset periaatteet ja menettelytavat, jotka kattavat vakavaraisuuteen kohdistuvien riskien tunnistamisen, mittaamisen, raportoinnin, riskien ottamisen ja rajoittamisen sekä muun riskienhallinnan ja riskien kattamisen omilla varoilla.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(2) Tämän standardin vaatimukset täyttävän vakavaraisuuden hallintaprosessin kuvaus ja prosessin tulosten perusteltavuus ovat keskeisiä lähtökohtia valvojan tekemässä vuosittaisessa vakavaraisuuden kokonaisarviointissa ja ns. ICAAP/SREP vuoropuhelussa.

Sitova

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(3) Alkaessaan noudattaa standardin vaatimuksia valvottavan tulee ennakoon toimittaa Rahoitustarkastukselle riittävät tiedot vakavaraisuuden hallinnan kokonaisuudesta ja hallintaprosessin käytännön toteutuksesta sekä tuloksista. ICAAP-aineisto toimitetaan päivitettyinä vuosittain Rahoitustarkastuksen kanssa erikseen sovitun aikataulun mukaisesti ja aina välittömästi olennaisten muutosten yhteydessä.

Perustelu

Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007

(4) ICAAP-kuvaukselle ei ole olemassa yhtä ainoaa oikeata mallia. Valvottava voi hyödyntää toimintansa muita strategisia ja operatiivisia ohjausprosesseja, kuvauksia ja ohjeistuksia sekä valvonta- ja päätöksentekorakenteita. Valvojalle toimitettavan ICAAP-aineiston tarkoituksena on antaa hyvä kuva siitä, miten pääoman määrä ja laatu riittävät kattamaan valvottavaan kohdistuvat olennaiset riskit, miten sisäiset pääomatavoitteet asetetaan ja millaista ennakkoivaa pääomasuunnittelua valvottava tekee. Huomion kohteena on myös vakavaraisuuden hallinnan kytkeytyminen liiketoimintasuunnitteluun ja johdon muihin ohjaus- ja valvontajärjestelmiin sekä ICAAP-prosessin jatkuva laadun varmistus ja prosessin säännöllinen riippumaton arviointi.

10

MÄÄRITELMÄT

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(1) Riskiprofiililla tarkoitetaan valvottavaan kohdistuvia, sen toiminnasta ja toimintaympäristöstä syntyviä riskejä.

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(2) Ylimmällä johdolla tarkoitetaan tässä toimielintä, joka määrittää valvottavan yleiset toimintakehykset ja joka vastaa organisaation toiminnasta, liike-toimintasuunnitelmista ja tavoitteista sekä sisäisen valvonnan toimivuudesta. Ylimmällä johdolla tarkoitetaan yleensä valvottavan hallitusta. Jos valvottavassa on sekä hallintoneuvosto että hallitus, ne muodostavat yhdessä ylimmän johdon. Tällöin valvottavan sisäisessä ohjeistuksessa tulee yksityiskohtaisesti määritellä, mitkä ylimmälle johdolle kuuluvista tehtävistä ovat hallintoneuvoston, mitkä hallituksen vastuulla.

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(3) Toimiva johto vastaa valvottavan päivittäisestä operatiivisesta johtamisesta ylimmän johdon hyväksymien periaatteiden mukaisesti sekä ylimmän johdon päätösten toteuttamisesta. Toimivaan johtoon kuuluvat toimitusjohtaja sekä hänen tuekseen nimetty johtoryhmä. Toimivaan johtoon kuuluvat myös suoraan toimitusjohtajan alaisuudessa toimivat henkilöt, joille toimitusjohtaja on jakanut päätösvaltaansa, vaikka he eivät olisi johtoryhmän jäseniä.

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(4) Taloudellisen pääoman käsite kuvaa yleisesti ottaen sitä pääoman määrää, joka tarvitaan valvottava riskeistä syntyvien odottamattomien tappioiden kattamiseksi. Taloudellinen pääoma lasketaan tilastomatemattisin menetelmin, tietyllä valitulla tarkastelujaksolla ja tietyllä todennäköisyydellä (etukäteen valitulla luottamustasolla).

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(5) Tässä standardissa suurella valvottavalla tarkoitetaan valvottavaa, joka harjoittaa laajaa ja monimuotoista toimintaa, on merkittävä rahoitustoimialalla ja toimii kansainvälisesti ja/tai useilla liiketoiminta-alueilla. Valvottava voi käyttää taloudellisen pääoman mallia tai muuta kvantitatiivista mallia riskiperusteisen pääomantarpeen määrittämiseksi. Tyypillisesti valvottava käyttää

edistyneempiä vaihtoehtoja pilari 1 -vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa kuten luottoriskin sisäisten luottoluokitusten menetelmää (IRBA), markkinariskin sisäisiä malleja ja operatiivisen riskin kehittyntä menetelmää (AMA) tai standardimenetelmää (SA). Vakavaraisuuden hallintaprosessia järjestäessään valvottava itse mieltää toimintansa tässä luonnehditulla tavalla monimuotoiseksi.

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(6) Tässä standardissa pienellä valvottavalla tarkoitetaan valvottavaa, jonka liiketoiminta ei ole laajaa eikä se muodosta monimuotoista kokonaisuutta. Valvottava toimii Suomessa ilman mainittavaa kansainvälistä toimintaa. Valvottava ei käytä pääomahallinnassa riskiperusteisen pääomatarpeen mittaamiseen taloudellisen pääoman tai muuta kvantitatiivista mallia. Pilari 1 -vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa valvottava käyttää tyypillisesti yksinkertaisia menetelmiä kuten luottoriskin standardimenetelmää tai operatiivisen riskin perusmenetelmää. Pienellä valvottavalla ei välttämättä ole Pilari 1 -vähimmäisvaatimusta markkinariskille. Vakavaraisuudenhallintaprosessia järjestäessään valvottava itse mieltää toimintansa tässä luonnehditulla tavalla yksinkertaiseksi.

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(7) Jäännösriskillä tässä standardissa tarkoitetaan luottoriskin vähentämistekniikoiden käyttöön liittyvää jäännösriskiä, kuten oikeudellista riskiä tai likviditeettiriskiä.

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(8) Korkoriskillä tarkoitetaan korkojen muutosten aiheuttamaa epävarmuutta valvottavan toiminnassa. Korkoriskin osa-alueita ovat. (a) tuloriski (income risk) joka syntyy taseen saamisten ja velkojen maturiteettiepätasapainojen perusteella; (b) investointiriski (investment risk) joka syntyy saamistodistusten ja johdannaisten markkina-arvojen muutoksista, sekä (c) perusriski (basis risk) jonka aiheuttaa luotonannon ja sen rahoituksen kytkeytyminen eri korkoihin.

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(9) Likviditeettiriskillä tarkoitetaan lyhytaikaisten sisään tulevien ja ulos menevien kassavirtojen erotuksesta syntyvää epävarmuutta.

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(10) Rakenteellisella rahoitusriskillä tarkoitetaan pitkän aikavälin luotonannon rahoittamiseen liittyvää epävarmuutta.

*Annettu: 1.12.2006
Voimaan: 1.3.2007*

(11) Toimintaympäristön muutosten arviointimenetelmät:

- Herkkyysanalyysi tarkastelee yksittäisen riskitekijän muutoksen vaikutusta toimijan taloudelliseen tilaan ja syytä riskitekijän muutokseen ei ole yksilöity..

- Stressitesti on riskienhallinnassa käytetty tekniikka, joka arvioi tiettyjen tapahtumien tai taloudellisten muuttujien liikkeiden vaikutuksia toi-

mijan taloudelliseen tilaan. Tarkasteltavat tapahtumat tai muutokset ovat perinteisesti poikkeuksellisia, mutta mahdollisia.

- Skenaariotestissä tarkastellaan useiden riskitekijöiden samanaikaisia muutoksia niin, että muutosten syy on tarkkaan määritelty.

11 LISÄTIEDOT

Standardista vastaavan henkilön yhteystiedot ovat Rahoitustarkastuksen Internet-sivuston [Standardien vastuuhenkilöt](#) -luettelossa. Lisätietoja antaa myös:

- VV: Instituutiovalvonta, puh. 010 831 5207

12

LIITE: LYHYESTI VALVOJAN ARVIOINTIPROSESSISTA

Vakavaraisuuden kokonaisarvion (SRP) tarkoituksena on varmistaa, että valvottavalla on riittävästi omia varoja kattamaan kaikki sen toimintaan kohdistuvat olennaiset riskit ja että valvottavalla on toimintansa riskeihin nähden riittävät riskienhallintajärjestelmät. Pilari 2 mukaisessa vakavaraisuuden kokonaisarviossa valvottavan vakavaraisuuden hallintaprosessi (ICAAP) ja valvojan arviointiprosessi (SREP) toimivat toistensa kanssa läheisessä vuorovaikutuksessa. Niiden välinen vuoropuhelu on avainasemassa kokonaisarvion tuloksellisuuden kannalta. Rahoitustarkastus korostaa kuitenkin, että valvottavan vakavaraisuuden hallintaprosessi ja valvojan arviointiprosessi ovat toisistaan erillisiä prosesseja.

Valvojan veloitteet vakavaraisuuden kokonaisarviossa ja valvojan oikeus edellyttää korjaavia toimenpiteitä perustuvat direktiivin 2006/48/EY artikloihin 124 ja 136 sekä liitteeseen XI ja perimmiltään Baselin komitean suosituksen pilari 2 periaatteisiin. Luottolaitostoiminnasta annetun lain (121/2007) 85 §:ssä säännellään Rahoitustarkastuksen veloitteesta vuosittain tarkastaa ja arvioida valvottavan vakavaraisuuden hallintaprosessi, strategia vakavaraisuuden ylläpitämiseksi ja valvottavan kyky noudattaa vakavaraisuusvaatimuksia. Saman lain 86 - 88 §:ssä säännellään taloudellisten toimintaedellytysten korjaamiseksi käytettävissä olevista valvontatoimenpiteistä.

Omassa valvojan arviointiprosessissaan Rahoitustarkastus tarkastelee ja arvioi valvottavan vakavaraisuuden hallintaa kokonaisuutena sekä tuottaa riippumattoman arvion valvottavan riskiprofiilista. Vakavaraisuuden kokonaisarviossa valvojan arvio valvottavan ICAAP-prosessista ja sen lopputuloksista täydentyy mahdollisesti tarvittavilla valvontatoimenpiteillä. Rahoitustarkastus korostaa, että arviointi kohdistuu valvottavan omaan vakavaraisuuden hallintaprosessiin ja sen tuloksiin.

Rahoitustarkastuksen ja valvottavan välinen yhteydenpito eri muodoissaan on avaintekijä valvottavan vakavaraisuudenhallintaprosessia ja sen tuloksia arvioitaessa. Yhteydenpidon perusteella Rahoitustarkastus muodostaa kuvan valvottavan vakavaraisuuden hallinnan järjestämisestä kokonaisuutena. Tarkastelun kohteena on mm. vakavaraisuuden hallinnan liittyminen muuhun johtamiseen, johdon roolit ja vastuut ICAAPin järjestämisessä sekä liiketoimintasuunnitelmiin pohjautuva ennakoiva pääomasuunnittelu. Tämän lisäksi huomion kohteena ovat keskeisesti ICAAP-prosessin riskiperusteisuus, riskien kattava tunnistaminen, riskien mittaamisessa ja arvioinnissa käytetyt oletukset ja menetelmät sekä riskien yhdistely. Valvottavan tehtävänä on osoittaa, miten se mittaa ja arvioi olennaiset riskinsä ja kohdentaa määrällisille riskeille riittävästi pääomaa kattamaan niitä. Mahdolliset erovaisuudet vakavaraisuuden hallintaprosessissa riskeille allokoitun pääoman ja omien varojen vaatimuksen välillä tulee pystyä selittämään.

Rahoitustarkastuksen on arviossaan otettava kantaa siihen, ovatko valvottavan omien varojen määrä ja laatu riittävät kattamaan siihen kohdistuvat riskit. Rahoitustarkastuksen ja valvottavan välinen yhteydenpito rakentuu neljälle, luvussa 6.7. luetellulle kokonaisuudelle:

- pilari 1 vähimmäispääomavaatimuksen laskentaan kuuluvat riskit
- riskit, jotka otetaan vain osittain huomioon pilari 1-laskennassa
- pilari 1:n ulkopuolelle jäävät riskit, sekä
- ulkoiseen toimintaympäristöön liittyvät riskit.

Yhteydenpidossaan valvottavaan Rahoitustarkastus syventää ja laajentaa kuvaa valvottavan vakavaraisuuden hallintaprosessista, riskien mittaamisesta ja arvioinnista käytetyistä oletuksista sekä prosessin tuottamista tuloksista. Samalla Rahoitustarkastus voi kysymyksiä asettamalla testata valvottavan pääomaprozessia ja helpottaa näin prosessin tulosten arviointia. Yhteydenpidon perusteella valvottava voi tehdä muutoksia prosessiinsa vastatakseen Rahoitustarkastuksen antamaan palautteeseen.

Rahoitustarkastus päättää, miten ja missä laajuudessa yhteydenpito kuhunkin valvottavaan toteutetaan. Toteutuksessa otetaan huomioon valvottavan organisaatorakenne sekä liiketoiminnan luonne, laajuus ja monimuotoisuus.

Rahoitustarkastus kehittää nykyistä riskienarviointijärjestelmäänsä ja tulee käyttämään sitä valvojan arviointiprosessissa (SREP) sekä tukemassa Rahoitustarkastuksen ja valvottavan välistä vuoropuhelua vakavaraisuuden hallintaprosessin arvioinnin toteuttamiseksi.